

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

PROSLAVA DNEVA ŽELEZNIČARJEV

V dvorani kina Park v M. Soboti je bila v soboto osrednja okrajna proslava Dneva železničarjev in so se udeležili vsi delovni kolektivi železničarjev od Ivanjkovec do Hođoša in G. Radgone. Na proslavi je uvodoma o pomenu velike železničarske stavke pred 40 leti govoril načelnik soboške postaje tov. Matija Serap. Proslavi so prisostvovali tudi številni prebivalci Murske Sobotice in gostje, med njimi predsednik Okrajnega odbora SZDL in sekretar OK ZKS Ivan Ros, predsednik upravnega odbora Direkcije jugoslovanskih železnic v Ljubljani Božo Robar, zastopniki direkcije, političnih organizacij in ljudske oblasti. Za svoj praznik so imeli železničarji tudi razna tekmovanja. V šahu so tekmovali z mariborskimi železničarji, v kegljanju pa s kolektivom soboške bolnišnice. R. J.

Seja predsedstva OSS

V torek je bila v Murški Soboti seja predsedstva okrajnega sindikalnega sveta, na kateri je tajnik OSS tov. Rudi Rapl poročal o nekaterih negativnih pojavih na minulih občnih zborih

sindikalnih podružnic, nakar so se zbrani pogovorili o bližnjih letnih skupščinah občinskih sindikalnih svetov, ki bodo od 23. do 27. aprila letos. R. J.

V Beogradu zaseda V. kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije VELIKI GOSPODARSKI IN POLITIČNO-DRUŽBENI USPEHI SO BILI DOSEŽENI LE Z ENOTNOSTJO IN PRIZADEVANJEM SZDLJ

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Beograd, 19. aprila (po telefonu) — Danes je drugi dan, odkar se je zbralo v Beogradu okrog 2000 delegatov in gostov na V. kongresu SZDLJ. Kongres zaseda v veliki dvorani Doma sindikatov na Trgu Marksa in Engelsa. Prva dva dni je kongres delal na plenarnem zasedanju: dopoldne in popoldne so se delegati in gostje zbrali v veliki dvorani, kjer je prostora za 2000 ljudi in kjer je na vzvišenem prostoru za delovnim predsedstvom na rdečem žametu veliko geslo: »Živela Socialistična zveza delovnih ljudi Jugoslavije« in poleg njega kongresni znak.

Ze večkrat je tu vihar navdušenja preplaval dvorano. Posebno takrat, ko je prišel na kongres predsednik SZDLJ tov. Tito in ko je včeraj prečital svoj izredno pomemben referat »Izgradnja socializma ter vloga in naloge SZDLJ«. Ze med govorom predsednika Tita so prenašali njegove besede številni telefoni in teleprinterji v svet in že danes poročajo o poudarku, ki so ga dali Titovemu govoru najpomembnejši časniki, radijske postaje in časopisne agencije po svetu, poudarjajoč njegov pomen. Naj še mimogrede omenim, da spremljajo Kongres poročevalci 25 velikih tujih časnikov, agencij in radijskih postaj ter poročevalci 41 domačih radijskih postaj in časopisov.

Izreden pomen V. kongresa pa kaže tudi veliko število tujih delegacij, ki jih je 59 in to iz 34 držav Evrope, Azije, Afrike in Južne Amerike. Njihove pozdravne besede izpričujejo priznanje jugoslovanskim

narodom in njihovi uspešni borbi za socializem in poudarjajo željo, da se še bolj podrobno seznanijo z našimi izkušnjami.

Peti kongres SZDLJ je doslej izčrpal približno polovico dnevnega reda. Soglasno je sprejel poročilo zveznega in nadzornega odbora, poslušal referat tov. Tita in tri koreferate, ki pomenijo pot v razpravo kongresnih komisij, ki se bo začela jutri. Te komisije so že izvoljene. Prva bo obravnavala naš družbeni sistem in gospodarstvo, druga organizacijska, tretja pa politična in ideološka vprašanja. V vsaki komisiji je 100 do 120 delegatov, ostali delegati pa se bodo opredelili svobodno za to ali ono komisijo.

Iz razgovorov z delegati je moč sklepati, da so se na razpravo v komisijah temeljito pripravili in da bo razprava vsestranska in poglobljena.

Ko se zvečer široka reka ljudi vsuje skozi izhode Doma sindikatov na prostrani Trg Marksa in Engelsa, se med gosti in delegati še dolgo

nadaljuje razgovor o kongresnih vtihih tega dne. In vse te ljudi, ki se zbirajo v veliki dvorani Doma sindikatov, preveva zavest, da so priče do-

godku, ki ni samo prvorazrednega domačega, temveč tudi mednarodnega pomena in ki bo dal smernice bodočemu delu Socialistične zveze v pri-

hodnjem obdobju še bolj poglobljene socialistične demokracije in gospodarskega razvoja v Jugoslaviji.

KRISTINA LOVRENCIĆ

Delovno predsedstvo kongresa

Iz referata predsednika SZDLJ JOSIPA BROZA TITA

Tovariši in tovarišice delegati! Dragi gostje!

Obdobje med IV. in V. kongresom Socialistične zveze delovnega ljudstva je zaznamovano z velikimi spremembami, ki so se zgodile v procesu izpopolnjevanja našega družbenega sistema, ter izrednimi rezultati, ki smo jih dosegli pri

ustvarjanju materialne osnove naše socialistične skupnosti, na osnovi česar lahko s pravico trdimo, da je bilo to doslej najpomembnejše obdobje v našem družbenem in ekonomskem razvoju. V tem obdobju izpopolnjevanja družbeno-političnega in gospodarskega življenja se je vse močnejše afirmirala izgradnja no-

vih socialističnih družbenih odnosov.

Po rezultatih, ki smo jih dosegli že tedaj pri dviganju ekonomske moči naše dežele, smo imeli možnost, da na vse širšem področju uporabimo novih metod začnemo reševati razne probleme, ki so bistvenega pomena za socialistični razvoj naše dežele.

V tem obdobju je posebej delavsko samoupravljanje doseglo take rezultate, da je bistveno spremenilo družbeni položaj in vlogo delavskega razreda, ki je danes dejanski in neposredni nosilec ekonomskega in političnega boja pri izgradnji socialistične družbe.

Družbeno samoupravljanje se je po svoji vsebini in oblikah razvilo v enoten sistem, ki danes predstavlja trdno družbeno-politično osnovo naše socialistične demokracije.

Naš sistem socialistične demokracije smo gradili vzporedno z razvojem in porastom proizvodnih sil in proizvodnje. Za pospešeni razvoj delavskega samoupravljanja so bili ustvarjeni pogoji, ki so vsebovali možnost, da stalno krepimo njegovo materialno osnovo, dalje v tem, ker so delavski kolektivi že v precejšnji meri obvladali tehniko samoupravljanja, in končno tudi v tem, ker so člani Zveze komunistov Jugoslavije in člani SZDL v celoti, a še posebej

sindikalne organizacije, stalno skrbeli za prosvetljevanje novih generacij delavcev, ki so prihajali z vasi, in v borbi z zaostalimi pojmovanji in raznimi negativnimi pojavi, kot so birokratizem, lokalizem, razmetavanje in podobni izrazi nepravilnih odnosov do skupnosti kot celote.

Bilo je nujno, da se s porastom socialistične zavesti državljanov in z razvojem materialne moči družbe vskladijo tako vloga in naloge Zveze komunistov Jugoslavije. V tem pogledu so bili posebnega pomena sklepi VI. kongresa Zveze komunistov. Ti sklepi so imeli velik pomen za porast iniciative in vsestranske aktivizacije SZDL v celoti. Razvijajoč svojo dejavnost na osnovi sklepov VI. in VII. kongresa Zveze komunistov je Socialistična zveza postajala vse bolj sestavni del mehanizma družbenega samoupravljanja in organizacijska oblika, skozi

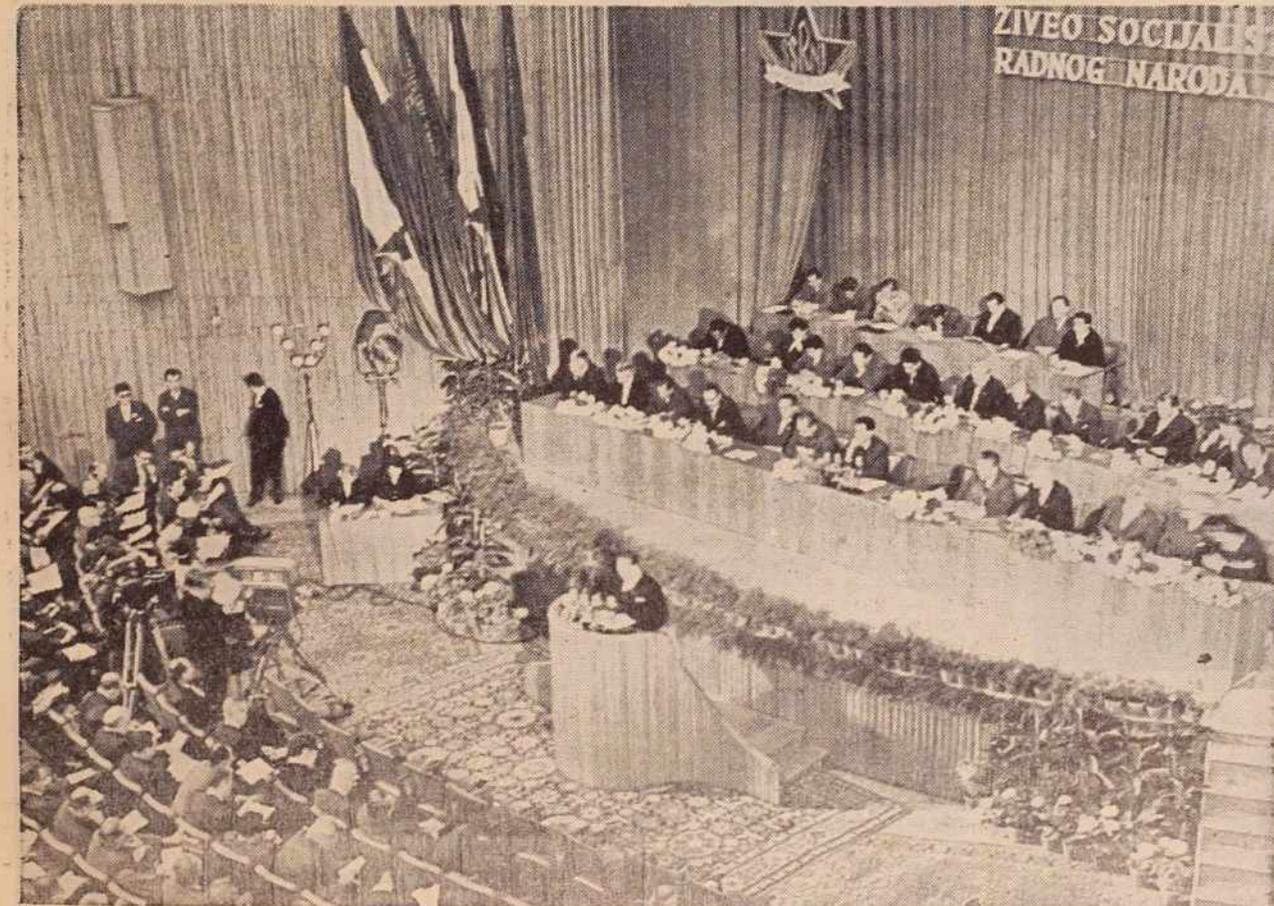
(Nadaljevanje na 2. strani)

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 21. apr. do 2. maja

Do konca aprila nestalno vreme s pogostimi padavinami in hladno, razjasnitve ne bodo trajale več kot dva dni. Za prvomajске praznike pričakujemo lepo vreme.

Dr. V. M.

Pogled v dvorano Doma sindikatov med govorom predsednik : Tita

**ZDRAVILIŠČE
RADENSKA SLATINA**

obvešča, da odpre 1. maja KAVARNO z moderno plesno glasbo. Delovni kolektivi, ki za prvomajске praznike še nimate programov,

pridite v Radence,
kjer se boste prijeto razvedrili.

Naš fotoreporter je ujel delegate za V. kongres SZDL v pomenku na radgonski avtobusni postaji. Od leve proti desni: Ivan Ros, Jože Sabo, Stefka Brglez, Silvo Prelog, Viktor Leben in Aleksander Kutoš (Foto: J. Stolnik)

JUTRI BO PREDVIDOMA ZAKLJUČEN V. KONGRES SOCIALISTIČNE ZVEZE ŽIVAHNA RAZPRAVA V KOMISIJAH

(OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Beograd — 20. aprila (po telefonu). Razen referata tovariša Tita prvi dan Kongresa, je največje zanimanje vseh delegatov, gostov in opazovalcev V. kongresa SZDL vzbudila razprava tov. Edvarda Kardelja na včerajšnjem plenarnem zasedanju. Mnogi delegati so navajali v današnji razpravi v posameznih komisijah posamezne odlomke in misli iz njegovega govora.

Danes jutraj so začele z delom tri komisije V. kongresa. V komisiji za ideološka vprašanja, ki dela v veliki dvorani Doma sindikatov, je govorilo samo dopolne 15 delegatov, med njimi tov. Marija Vilfanova. V komisiji za organizacijska vprašanja, ki zaseda v dvorani Ljudske skupščine Srbije, je sodelovalo v dopoldanski razpravi 18 delegatov, prav toliko pa tudi v tretji komisiji za družbeni si-

stem in gospodarstvo, ki dela v Zvezni ljudski skupščini. Danes dopolne je v razpravi v tej komisiji sodeloval tudi tov. IVAN ROS, medtem ko je STEFKA BRGLEZOVA govorila v komisiji za organizacijska vprašanja.

Težko bi bilo trditi, kateri komisiji posvečajo delegati največ pozornosti. Razprava je povsod izredno živahna in problemi, o katerih govorijo

delegati, vsestranski. Komisije bodo delale še ves jutrišnji dan, v petek dopolne pa bodo njihovi poročevalci na plenarnem zasedanju Kongresa prebrali poročila o razpravi v komisijah. Dosedanja razprava se je gibala predvsem okrog uspehov in problemov dela SZDL na različnih področjih družbenega življenja. Mnogi

(Nadaljevanje s 1. strani) katero se izraža vloga zavestnih socialističnih sil naše dežele.

Vloga in aktivnost Socialistične zveze sta bili izrednega pomena za nadaljnjo mobilizacijo naših narodov pri izgradnji ekonomskih osnov družbe in socialistične demokracije, za razvoj delavskega samoupravljanja in komunalnega sistema. Socialistična zveza je bila v preteklem obdobju glavna množična politična sila pri uresničevanju vseh ukrepov, ki smo jih storili na področju gospodarske izgradnje naše dežele in v nadaljnjem razvoju našega družbenega sistema, z mnogoštevilnimi plenimi, posvetovanji, konferencami, zbori, s tiskom, publikacijami, radiom in drugimi sredstvi informacij.

Socialistična zveza je s svojim idejno-političnim vplivom stalno delovala na pravilno

usmerjanje kulturnega in političnega življenja. S tako aktivnostjo v vsakodnevni praksi boja za boljše življenje in za široko udeležbo pri upravljanju družbenih poslov se je utrjevala socialistična zavest državljanov in idejno-politična raven organizacij Socialistične zveze. Aktivnost komunistov v Socialistični zvezi je predstavljala stalen in odločilen, idejen in političen činitelj za pravilno usmeritev in vpliv Socialistične zveze na vseh področjih njenega delovanja.

Sedmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije in njegovi sklepi, še posebej pa sprejem programa Zveze komunistov, so bili največjega pomena za Socialistično zvezo in vso deželo. Socialistična zveza je v celoti sprejela osnovne smernice Programa Zveze komunistov kot svoje in s tem okrepila svoj idejni vpliv in politično vlogo v današnjih pogojih.

Socialistična zveza je v obdobju med dvema kongresoma razvila zelo živahno aktivnost v odnosih in stikih z različnimi naprednimi gibanji in organizacijami v svetu. Ta aktivnost se je zlasti okrepila po IV. kongresu. Socialistična zveza, Zveza sindikatov, Ljudska mladina, Zveza ženskih društev, študentske organizacije, organizacije Zveze borcev, združene organizacije itd. so vzpostavile številne zveze z različnimi organizacijami v inozemstvu, kar predstavlja pomemben doprinos ne samo za spoznavanje naše stvarnosti, temveč tudi za okrepitev miru in sodelovanja v svetu. Včlanjenje 116 naših družbe-

nih organizacij v razne mednarodne organe in izvolitev predstavnikov naših organizacij v izvršne organe 52 mednarodnih organizacij kaže na široko teh zvez in ugled, ki ga uživa socialistična Jugoslavija v svetu.

V gospodarski politiki smo v tem obdobju uresničili ustrezne ukrepe, ki so nam omogočili ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj tistih področij in veji gospodarstva, ki so dotlej zaostajale zaradi objektivnih razlogov.

Brez enotnosti in ogromne vloge Socialistične zveze ne bi bili možni ekonomski in družbeno-politični rezultati, ki smo jih dosegli do danes, prav tako pa tudi ne zunanje-politične afirmacije Jugoslavije.

V obdobju med dvema kongresoma so bili naši največji naporji usmerjeni na ustvarjanje pravih družbenih, socialističnih odnosov. Pri tem smo brez odlaganja menjali naše ukrepe in instrumente, ki so se v praksi pokazali kot neučinkoviti, in smo izdali nove, ki so se v določenem obdobju pokazali kot koristnejši. Ta proces se ni odvijal gladko in brez težav. Potrebno je bilo mnogo političnega dela in pojasnjevanja, da bi razni ukrepi bili razumljivi delovnim kolektivom in državljanom.

V nadaljevanju poročila je predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva tov. Tito dejal, da je potrebno za čim jasnejšo sliko prehojene poti med dvema kongresoma na področju družbeno-političnega in gospodarske izgradnje pogledati položaj in pogoje, ki so bili do IV. kongresa in po njem.

Kakor je že na preteklem kongresu bilo ugotovljeno, smo kljub težočam, ki so nastale zaradi blokade, že leta 1953 v uspešnem končali obnovo porušene dežele in prvi povojni program gospodarske izgradnje, katerega težišče je bila izgradnja industrije, zlasti njenih bazičnih vej.

Toda to je bilo istočasno tudi obdobje, v katerem so se izrazile negativne posledice za radi povojne pretežno enostranske usmeritve v gospodarski izgradnji. Naš industrijski razvoj, zlasti izgradnja bazične industrije, potrebe nasosne obrambe in zaščite naše varnosti, so zahtevala velika materialna in finančna sredstva. Tako so ostala zelo skromna sredstva za razvoj ostalih gospodarskih področij ter za hitrejšo povečanje osebne potrošnje in standarda. Kmetijstvo je v povprečju stagniralo, pri nekaterih proizvodih pa je bila proizvodnja celo manjša od predvojnne.

Predsednik Tito je nato govoril o ustreznih spremembah v naši ekonomski politiki, ki so bile potrebne, da bi odpravili te pomanjkljivosti in ustvarili pogoje za hitrejši socialistični razvoj naše dežele. Nadalje je govoril o težnjah naše ekonomske politike v preteklem obdobju, da spremeni sestavo investicij in da s ostalimi ukrepi ustvarimo pogoje za hitrejši in skladnejši razvoj in da še posebej omogočimo hitrejši razvoj kmetijstva, industrije potrošnega blaga, energetike, prometa, trgovine in druge dejavnosti. Nadalje, da s povečanjem produktivnosti in proizvodnje zagotovimo hitrejši razvoj osebne potrošnje in družbenega standarda. V skladu s temi nalogami je bilo treba prilagoditi celoten mehanizem gospodarskega sistema, metode in ukrepe na področju tržišnega cen itd.

Zatem je tov. Tito govoril o porastu industrijske in kmetijske proizvodnje, o spremembi sestave prebivalstva, o porastu osebne potrošnje. Zlasti se je dotaknil pomena delavskega in družbenega samoupravljanja in nekaterih zunanjepolitičnih problemov.

USPEHI V KMETIJSTVU — DELO SZDL

Delegat IVAN ROS je v razpravi na V. kongresu govoril o nalogah SZDL, o kmetijskem združništvu in o delu SZDL pri reševanju kadrovskih vprašanj v kmetijskih združgah. Pri tem je med drugim dejal:

»Soboški okraj je izrazito kmetijski, z močno drobnolastniško posestno strukturo. Zato morajo politični in oblastni forumi, predvsem pa SZDL, posvečati temu problemu vso skrb. Da bi lahko uspešno reševali postavljene naloge v kmetijstvu, smo s orlari v prvi vrsti kadrovske okrepitvi kmetijske zadrug. V letih 1956 in 1957 so se številne zadrug združile in tako ustvarile primerne in ekonomsko upravičene enote za uspešno gospodarjenje. Od prvotnih 67 imamo danes 38 kmetijskih zadrug.

Zveza komunistov, Socialistična zveza in ljudski odbori so posvetili temu vprašanju veliko sistematičnega dela. Z aktivnim političnim delom preko združnih svetov in osnovnih organizacij SZDL nam je uspelo pri zadnjih vo-

litvah združnih svetov izvoliti v zadrugne svete take ljudi, ki že z velikim razumevanjem rešujejo svoje naloge. Za hitrejšo in čimbolj kvahtetno

Ivan Ros

usposobitev upravnikov KZ. novoizvoljenih članov združnih svetov in delavcev pri kmetijskih združgah smo na pobudo Socialistične zveze, preko zadrugne zveze in ljudskih odborov organizirali v zadnjih dveh letih 7 seminarjev internatskega tipa. V teh tečajih se je usposobilo 265 članov združnih svetov, kmetijskih pomočnikov za izvajanje proizvodnih nalog in upravnikov KZ. Pri sedežih kmetijskih zadrug in v vseh večjih krajih je bilo organiziranih 308 seminarjev, katerih so se udeleževali vsi člani združnih svetov, na te tečaje pa so prihajali tudi člani upravnih odborov SZDL in drugi politični aktivisti.

Ob takem načinu dela v Socialistični zvezi ugotavljamo, da vlada na območju našega okraja pozitivno razpoloženje kmetijskih proizvajalcev za sodoben, napreden, ekonomsko donosnejši način kmetijske proizvodnje. So še slabosti, ki izhajajo iz materialnih težav, iz pomanjkanja dovolj izkušenih kmetijskih kadrov, kar pogostokrat tudi kvarno vpliva na kakovost kmetijske proizvodnje. Vendar so uspehi že taki in tako prepričljivi, da trenutne pomanjkljivosti k na-

Ob začetku kongresa pred televizijskim sprejemnikom Hotela »Zvezda«

NAŠA ŽENA VEDNO BOLJ AKTIVNA

Delegatka STEFKA BRGLEZ je v diskusiji spregovorila nekaj o delu SZDL med ženami v okraju Murska Sobota.

»Razgibanost žena v našem okraju je velika,« je dejala. »Po reorganizaciji AFZ so se žene uveljavljale preko sekcij zadrugne, raznih posvetovanj, ki jih je organizirala ZD. Zadnje leto pa so prezele iniciativo za organizirano aktivizacijo žena komisije za delo med ženami pri okrajnih in občinskih odborih SZDL. Pred 8. marcem smo na iniciativno komisij za delo med ženami organizirali razgovore in delovno konferenco po delovnih kolektivih in zadrugah. Razgovori so uspeli, ker so temeljili na analizi konkretne problematike kolektiva oz. zadrug.

Razgovori v Murski Soboti, Lutomeru, Radgoni in Lendavi so bili z ženami v gospodarskih organizacijah, s prostovoljnimi delavkami in ženami, ki so zaposlene v trgovinah. Razgovori so nakazali vrsto problemov, ki prizadevajo naše žene. Zaposlene žene rabijo predvsem pomoč pri varstvu otrok. V nekem kolektivu, kjer so zaposlene pretežno žene, se je po razgovoru prijavilo za topli mašico 95 odst. delavk. Prav tako je vodstvo podjetja sprejelo predlog delavk, da organizira za vse delavke dopust na morju; do sedaj so skoraj vse delavke, zlasti poročne, dopust preživele doma. V tem podjetju so s tečajji za

kvalifikacijo žena že pričeli, zanimanje je veliko, saj prihajajo žene na tečaje zvečer, med njimi matere tudi več kilometrov daleč.

Razgovori in delovne konference po zadrugah z združnicami ob sodelovanju vodstev zadrugnih organizacij in predstavnikov SZDL so bili po vsebini zelo pestri. Glavne teme obravnav na teh razgovorih so bili plani zadrug za leto 1960, akcijski program in delo sekcije zadrugne v sklopu zadrug. Zadrugnice se zanimajo za proizvodne naloge, kooperacijo, pogodbeno pridelovanje povrtnin, vzrejo bekonoj za izvoz itd. Na razgovorih so žene izražale željo po mehanizaciji tako v proizvodnji kot v gospodinjstvu. Zadrugnice si želijo predavanja, predvsem strokovnih, želijo si ponovnih ekskurzij, raznih tečajev, predvsem takih, ki jim pomagajo pri razbremenitvi. Skoraj povsod si pa tudi želijo pralnice, pekarne, kopalnice, vodovod, igrišča in zavetišča za deco. Skratka: želijo si vsake skupnosti, ki bi jim pomagale pri razbremenitvi. V sedmih kmetijskih zadrugah so na iniciativo zadrugne že pričeli zbirati prispevke za pralne servise in pekarne.

Ob vsem tem pa ugotavljamo, da so žene še premalo zastopane v organih oblasti. V SZDL je v našem okraju včlanjenih 13.080 žena. V odborih osnovnih organizacij SZDL pa je 13,5 odst. žena, v združnih

vodstvih 10,5 odst., v ostalih družbenih organizacijah pa je število žena večje.

Na sejah krajevnih odborov SZDL v občini Murska Sobota smo ugotovili, da tudi nekateri odborniki osnovnih organizacij niso smatrali za potrebno, da so žene vključene v SZDL. Trdili so, da žene ne čujejo vstopiti v SZDL. Praksa pa je pokazala, da so v vseh

Stefka Brglez

vseh, kjer so odborniki stopili do žena, te tudi v zaostalejših vaseh pridobili v članstvo.

Na koncu je tov. Brglezova govorila še o delu stanovanjskih skupnosti in o vključevanju žena v družbeno upravljanje.

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Casopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor Jože Vild
Urejuje uredniški odbor

Odgovorni urednik Stefan Balažič

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročeni rokopišev ne vračamo in ne odgovorjamo zanje. Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7, telefon 138 — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7 — Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, za inozemstvo letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni banki v Murski Soboti šte. 605-70

Napredek družbene prehrane v štirih pomurskih središčih — ali ne?

Več poti z istim namenom

V primerjavi z lanskim letom je družbena prehrana v štirih pomurskih središčih zabeležila letos dokaj lep napredek. Če drugega ne, letos že lahko govorimo o več ali manj uspešnih zametkih in začetkih, še bolj pa o ugodnih obetih v prihodnje. Spričo polproletarske miselnosti delavskega življa v Pomurju slišimo ponekod tudi izgovore, češ da v našem okraju ni industrijskih središč kot so Jesenice, Trbovlje, Maribor in Celje. Praksa pa kaže, da so ti izgovori jalovi, za njimi pa se skriva pomanjkanje pobude, okorelost in nezavestost ter linija najmanjšega odpora, kot pravimo.

V Ljutomeru so pionirji družbene prehrane v tamkajšnji opekarini. V tem podjetju deluje obratna kuhinja že od l. 1958. Že od samega začetka so stvar uredili tako, da plačujejo delavci zgolj hrano, ostale stroške tople malice pa podjetje. Že lani avgusta, ko so izvedli anketo tudi v ostalih ljutomerskih podjetjih, so prejeli topli malico, in to izdatno, malone vsi delavci opekarne. Skupno pa se je, sodeč po tej anketi, prijavilo v Ljutomeru za tople malice okrog 350 zaposlenih. Medtem je stvar že stekla. V podjetju je organizirana družbena prehrana kot obrat postranske dejavnosti. Kupili so velik 500-litrski električni kotel, za katerega so prispevali svoj delež vsa podjetja. Iz tega obrata bo v prihodnje dobivalo toplo malico 12 delovnih kolektivov mesta Ljutomer in bližnje okolice, ki nimajo možnosti, da bi si uredili lastno menzo. Obroke tople malice bodo seveda razvažali. Kar zadeva abonente za kosila, izjavljajo v Ljutomeru, da je v vsem mestu le nekaj čez sto prizadetih. Dodajajo, da jih je premalo in da za zdaj ne kaže pripravljati tudi kosil. Vendar pa naposled menijo, da čas tudi tu še ni izrekel zadnje besede.

V Murski Soboti so s formalne strani naredili morda največ za napredek družbene prehrane. Znani so rezultati številnih sestankov in anket, znani so tudi rezultati kalkulacij glede posebnega obrata družbene prehrane, a tudi to, da se prizadevajo abonenti, ki se hranijo danes v gostinskih obratih, niso v zadostni meri udeležili pred časom sestanka, ki so mu prisostvovali tudi predstavniki stanovanjske skupnosti in drugi. Formalno danes, sodeč po tem, v M. Soboti ni mogoče oporekati tistim, ki trdijo, da ni potrebe za poseben obrat družbene prehrane, saj tudi ne bi mogel nuditi cenejših abonentskih obrokov kot gostinski obrati. V teku je tudi nova anketa tako glede družbene prehrane kot uslužnostih servisov in podobnega. Drugo vprašanje pa je, če je to edini in najboljši način, kako prebiti led. Znano je, da zgledi vlečejo, o tem pa dovolj zgornjo priča primer Lendave. Resnici na ljubo pa velja zapisati še to, da imajo danes v Murski Soboti številni kolektivi že urejeno toplo malico s pomočjo obstoječih gostinskih obratov, a tudi to, da se za ureditev družbe-

ne prehrane sploh najbolj zavzemajo zaposlene žene.

V Lendavi so danes najdlje. Tu se je razvil obrat družbene prehrane v okviru podjetja Proizvodnje nafte. V njem so pripravili v zadnjih petih mesecih, a tudi izdali 26.000 obrokov. Povprečno pripravijo in izdajo dnevno 290 obrokov. K temu je treba dodati še obroke za 50 vajencev, včasih pa se povzpne skupna številka tudi na 400 obrokov. Obrat družbene prehrane v Lendavi se je lahko razvil do tolikšnje stopnje s pomočjo in razumevanjem podjetja Proizvodnje nafte. Vključeni sta tudi Mehanika in Dežnikarna, v najnovejšem času pa tudi Kmetijsko gozdno gospodarstvo in pripadniki LM. Tu ne gre zgolj za obroke tople malice, ki jih v podjetju razvažajo. Obrat družbene prehrane v Lendavi ustreže dnevno tudi že številnim abonentom. Ker je število abonentov iz dneva v dan večje, razmišljajo sedaj že o mehanizirani opremi kuhinje.

Ze samo to dovolj zgornjo priča o tem, kaj vse je moč storiti z obilico dobre volje, nekaj materialne pomoči in razumevanja podjetij, pa čeprav ob rastočih potrebah. V okviru obrata družbene prehrane v Lendavi so odprli s prvim marcem tudi prodajalno mleka, prodajalno kruha pa že prej. Sedaj pripravljajo vse potrebno za servis za pranje, likanje in krpanje perila, dalje za servis za manjša zidarska, ključavničarska in elektrotehnična popravila. Obrat bo v bližnji bodočnosti preuredil tudi kino dvorano, vrh vsega pa še dnevni in večerni vrt, hladilnico z ustrezno zmogljivostjo in mogoče še kaj. Same prostore obrata, jedilnico in točilnico, so preuredili in opremili že prej z razmeroma skromnimi sredstvi. V jedilnici imajo še radijski in televizijski sprejemnik, tu tudi v prostem času šahirajo, berejo in se sestajajo. Tako so rešili v naselju »Nafta« tudi vprašanje klubskih prostorov. Prav kmalu bodo lahko razpravljali le še o najustreznejši obliki za vse to: ali naj bi bilo to v stanovanjski skupnosti ali naj ostane vse skupaj tako kot je, oziroma bo pod pokroviteljstvom podjetij. Pripomniti pa velja, da so imeli tudi v Lendavi opravka z okorelo polkmečko in poldelavsko miselnostjo, a naposled je le vse uspešno steklo.

V Gornji Radgoni, kot kaže, pripravljajo in izdajajo obroke tople malice za svoje zaposlene pri Vinogradniškem gospodarstvu, Opekarini in v Klavnici. Videti je tudi, da bodo junija ali julija odprli v bivši gostilni Berlan obrat družbene prehrane za abonente. Zanj se najbolj zavzema prav stanovanjska skupnost, ki razpravlja tudi o ureditvi servisnih služb oziroma raznih uslužnostnih obratov.

Ob vsem tem za zaključek le to: posploševati ne kaže ničesar. Druga pa je stvar, kako bodo ob približno enakih objektivnih pogojih in potrebah stvari stekle v prihodnje.

B. Sinko

Dvorišče zadružne strojne službe »Agroservis« v Murski Soboti so kmetijske zadruge v zadnjih dneh napolnile s traktorji in prikolicami, čeprav je »Agroservis« že pred dva meseca opozoril zadruge na registracijo motornih vozil, ki bo v teh dneh. Vprašanje je, če bo »Agroservis« lahko v treh ali štirih dneh popravil vseh 21 traktorjev, ki trenutno čakajo »pomoči«. Le redke zadruge, med njimi KZ v Murski Soboti in KZ v Beltincih, so pravočasno poskrbele za popravilo svojih vozil.

R. J.

S skupščine Zavoda za socialno zavarovanje

Poenostaviti zdravstveno službo

Včeraj je bila v Murski Soboti letna skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, ki so ji poleg delegatov prisostvovali predsednik upravnega odbora republiškega zavoda Albin Kovač in drugi gostje. Skupščina je razpravljala zlasti o poenostavitvi zdravstvene službe, enotnejšem poslovanju v zdravstvenih zavodih, saj imajo posamezni različne cene za oskrbo in zdravljenje, kar povzroča včasih čudne pojave, o problemih zobozdravnikov, ki jih občutno primanjkuje ter o poslovanju zavoda v preteklem letu.

V letu 1958 je Zavod za socialno zavarovanje v Murski Soboti ugotavljal, da se stroški ambulant iz dneva v dan večajo. Glede na to so bili storjeni določeni ukrepi, ki pa niso rodili zadovoljivih rezultatov. Zaključni račun zavoda za lansko leto namreč kaže, da se je število ambulantnih pregledov lani povečalo za 12%. Porastlo pa je tudi število bolniških dni in sicer za 19,4%. Poslovanje socialnega zavarovanja je bilo lani uspešno. Težave so bile predvsem zaradi pomanjkanja zdravstvenega kadra.

Lani se je močno povečalo število obolenj v našem okraju. V primerjavi z letom 1956 celo za polovico. Povprečna doba boleznih pa se je nekoliko zmanjšala. Tudi v podjetjih

ugotavljajo iz leta v leto večji povpreček bolezenskih dni. Sindikalne podružnice so tu in tam ugotavljale vzroke in delovne kolektive seznanjale z vsemi problemi, ki nastanejo zaradi bolezenskih izostankov delavcev. Vendar na Zavodu za socialno zavarovanje sodijo, da v tem pogledu še v podjetjih, kakor tudi na posameznih zbormnicah, niso dosegli zadovoljivih uspehov.

Lani je zavod kontroliral upravičenost bolniških izostankov. Od 86 bolnikov, ki so jih

obiskali, je bila polovica takih, pri katerih so ugotovili, da nimajo razlogov za bolniški dopust. Ta ugotovitev kaže, kako potrebno je zaostri kontrolo bolniških dopustov. Nadalje so ugotavljali, da je bolnik že v prvem dnevu bolniškega dopusta delal na polju itd. Med omenjenimi je bilo 18 bolnikov, ki so imeli bolniške dopuste preko 7 dni in 23 bolnikov z dopusti do 7 dni.

Ob teh ugotovitvah se srečujeta dva bistvena problema: stroški socialnega zavarovanja in produktivnost v gospodarskih organizacijah. Analiza finančnega poslovanja okrajnega zavoda za socialno zavarovanje kaže, da je letos med prvimi nalogami delovnih kolektivov, da omejijo bolniške dopuste na realno povprečje.

VIII. PMDB „Štefan Kovač“ 4-KRAT UDARNA

Kakor smo že poročali, je že od 1. marca na dvomesečni akciji na trasi avtoceste Bratislava in enotnosti v Srbiji tudi 8. Pomurska mladinska delovna brigada »Štefan Kovač«. Brigadirji in brigadirke te brigade dosega iz dneva v dan večje uspehe. Zato so na svoji brigadni konferenci pred dnevi objavili, da bodo v preostalih dneh udarna brigada.

Brigada pa ne dosega uspehov samo v naselju in na trasi. 19 brigadirjev je položilo izpit za voznijo z mopedom. Ne zastajajo pa tudi tisti brigadirji, ki obiskujejo traktorski te-

čaj. V začetku tega meseca so položili kontrolni izpit s povprečno oceno plus dobro. Predavatelj tega tečaja so izjavili, da so najbolj zadovoljni z brigadirji in brigadirkami 8. Pomurske mladinske delovne brigade »Štefan Kovač«.

Brigadirke in brigadirji pa obiskujejo tudi zidarski in foto tečaj. Foto tečaj obiskuje 5 mladink, ki so že začele s praktičnim delom. Sicer pa je bila 8. Pomurska mladinska delovna brigada »Štefan Kovač« 4-krat udarna in enkrat posebej pohvaljena.

NA CVENU OBNAVLJAO ZADRUŽNI DOM

Približno pred enajstimi leti je bil na Cvenu zgrajen prvi zadrudni dom v Sloveniji. Dolejši so ga vsačani uporabljali v glavnem za gospodarske namene in kulturne prireditve. Toda sedaj je že v precej slabem stanju in zato so ga prebivalci začeli s prostovoljnimi delom popravljati, poleg tega pa prispevajo tudi razni materijal.

Od tedna do tedna

KOCA POPOVIČ V KABULU

KABUL — Jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič je prispel v ponedeljek na uradni obisk v Afganistan. Razen tega bo obiskal še Pakistan, Indijo in ZAR. S tamkajšnjimi državniki se bo menil o sodobnih mednarodnih vprašanjih, posebno o tistih, ki se jih bo dotaknila tudi pariška konferenca zna vrhu.

PREPREČEN POIZKUS INVAZIJE

CARACAS — Kakor je sporočila venezuelska vlada predsednika Benetona, so te dni preprečili invazijo, ki jo je pripravljala nek general iz sosednje diktatorske države. Četudi poročilo ne omenja imen, je očitno, da gre za Dominikansko republiko in za bivšega venezuelskega generala Leona. Slednjega so pred dnevi ujeli na kolumbijski meji in našli pri njem material, ki govori o obsežnih pripravah na zaroto. Venezuelska vojska je še vedno v pripravljenosti.

DEMONSTRACIJA PROTI JEDRSKEMU OROŽJU

LONDON — Kakih 30.000 Angležev je v ponedeljek prikoralo v London, potem ko so v treh dneh naredili 54 milj dolgo pot od Oldersmasta, britanske jedrske postaje. Na velikem zbravanju, kjer se je zbralo več kot 60.000 ljudi, so govorniki protestirali proti jedrskemu orožju in zahtevali njegovo prepoved.

De Gaulle v Washingtonu

Kaj bo zahteval francoski predsednik od ameriške vlade „Tretji enakovredni zaveznik“ ZDA in Anglije

Predsednik francoske republike de Gaulle je v ponedeljek odpotoval na uradni obisk v Kanado in ZDA. Potovanje francoskega državnika je v tesni povezanosti s posvetovanji dvostranske narave »na najvišji ravni«, ki so postala sedaj, tik pred zenevsko konferenco v maju, nekako v modi. Očitno je namreč, da zahodni zavezniki v nekaterih pomembnih vprašanjih še vedno niso enotni in da tudi nedavno posvetovanje zahodnih zunanjih ministrov v Washingtonu ni prineslo kdo ve kakih sprememb.

In vendar ameriški politični krogi opozarjajo, da imajo razgovori Eisenhower-de Gaulle še poseben pomen. Francoski predsednik nikakor ne namerava zaprositi ZDA na primer za gospodarsko pomoč, pravijo, temveč bo zahteval nekaj povsem drugega: enakopravnost v zavezništvu kot enak med enakimi ter atomske skrivnosti, ki jih ZDA in Anglija tako dosledno čuvata pred zavezniki. Pravi dve francoski atomski bombi sta že eksplodirali. Francija je pripravljena prenehati s poizkusi, toda le v primeru, da dobi od ostalih dveh »velikih zaveznikov« atomske skrivnosti. Ta de Gaullova zahteva je toliko pomembnejša, ker namerava Zahod na razgovorih s Hruščevom baje zahtevati razorožitev. Ta zahteva bo haje silno močna in bo odločala razmeroma »negibno« zahodno stališče da nemškega vprašanja. Toda če predsednik de Gaulle odide iz Washingtona praznih rok, utegne

nadaljevati poizkuse — in zahodni načrti in glavni argumenti lahko sprevrta po vodi. Dolejši je že pokazal, da je dosleden in da zna odloč-

Konferenca solidarnosti

Sedemnajstega aprila pred petimi leti se je v indonezijskem mestu Bandung pričela konferenca 29 azijskih in afriških dežel, ki je na simboličen način označila konec kolonializma v Aziji, obenem pa napovedala odločen boj kolonializmu in njegovim ostankom v Afriki. Toda ne samo to. Govorniki o palači »Merdeka« (Neodvisnosti) so se zavzeli za demokratske odnose med državami vsega sveta v okviru načela, ki jih poznamo pod imenom načela miroljubnega sožitja.

In zares! V pičlih petih letih so se pojavile nove slobodne dežele na afriški celini. Mno-

BELEŽKA

Številne ponudbe zemlje o zakup spodbujajo zadruge k nagli širitvi lastne proizvodnje. To pa zahteva osestransko pripravljenost, zlasti pa sposoben strojni park.

Precej zadrug, med njimi zlasti zadruge Fokoci, Kobilje in Cankova, so že jeseni najele večje površine zemlje, ki so jo združile z zemljo splošno ljudskega premoženja ter uredile proe ozorne zarod-

več preglavic jim je povzročila raztresenost parcel. Ker ponujene površine niso v kompleksu, so morale začeti z arondacijo. To pa v bodoče ne sme biti samo stvar zadrug, ampak tudi kmetov, ki zemljo ponujajo.

Število ponujenih površin je v okraju skorajda enakomerno porazdeljeno, zato je bilo potrebno določiti območja, kjer se bodo širile kmetijske zadruge in kje kmetijsko gospodarstvo. To nalogo je prevzela posebna okrajna komisija. Zadruge odslej ne bodo smele najemati zemlje, ki spada k območju kmetijskih gospodarstev, pa tudi ne obratno. Obratne kmetijskih gospodarstev, ki so odročni, kot na primer obrat VG Radgona v Bučkoveh in katerih gospodarstva ne nameravajo širiti, pa bodo postopoma prevzele zadruge. Zadruge in gospodarstva pa so dolžna, da pred prevzemom proučijo kakovost zemlje ter določijo primerno namemino.

V okviru ekonomij so zadruge začele urejati cenene objekte — hleve in skladišča — o prevzetih gospodarstvih, vendar pa morajo biti ti objekti tako obsežni, da polno zaposlijo enega ali več ljudi.

Uredništvo Zadružnega koledarja Pomurske založbe ČZP »Pomurski tisk« v Murski Soboti naproša vse kmetijske zadruge in individualne anketirance, ki so prejeli anketni list v kmetijski zadrugi o izdajanju Zadružnega koledarja, da jih čimprej izpolnijo in vrnejo.

Uredništvo

Vladimira Iljiča Lenina

Prav pred devetdesetimi leti, 22. aprila 1870, se je v sibirskem mestu Simbirsk (sedaj Uljanov) rodil klasik marksizma, en izmed velikih voditeljev ruskega in mednarodnega delavskega gibanja in genialni vodja prve zmagovite socialistične revolucije na svetu — Vladimir Iljič Uljanov-Lenin.

Zmagi delavskega razreda v Rusiji je posvetil vse svoje življenje. Ze takrat, ko je stopil v javno življenje, so bile njegove misli in delo prežete samo z enim ciljem: ustvariti v Rusiji in na svetu socializem. Prežet s to mislijo se je v zgodnji mladosti posvetil političnemu delu in revolucionarnemu boju v izredno težkih pogojih stare carske Rusije. S te poti ga niso odvrnili nobena preganjanja in nobene ovire, tudičasni porazi ne. Nasprotno: to ga je samo podžigalo k še večji aktivnosti in se odločnejšemu boju, v katerega je aktivno posegel, ko se je 1887 vpisal na pravno fakulteto v Kazanu in je bil njegov starejši brat Aleksander zaradi sodelovanja pri pripravah atentata na cesarja obsojen na smrt in obešen, sam

pa je bil zaradi nemirov na univerzi izključen z univerze in za leto dni pregnan v vas Kokuškino.

Toda kljub temu, da je bil izgnan v zapuščeno in samotno vas, Lenin ni prenehal z delom. Z izredno vztrajnostjo, kakršno mu je dala otroška vzgoja, je študiral in se pripravljaj. Plod tega izrednega dela so bili tudi z najboljšo oceno opravljeni izpiti iz prava, ki mu jih je 1890. leta dovolila carska oblast. Kmalu potem se je preselil v Petrograd, ki je bil tedaj središče delavskega gibanja, v katerega je Lenin takoj aktivno posegel. Njegov delež je velik zlasti pri organiziranju petrogradskih marksističnih krožkov v enotno organizacijo, ki pa je bila 1895. leta razbita, ker je policija zaprla večino njenih voditeljev in tudi Lenina. Po enoletnem zaporu so ga pregnali v Sibirijo, kjer se mu je pridružila N. Konstantinova Krupskaja, s katero se je 1898. leta poročil. Ko se je po štiriletnem pregnanstvu vrnil, se je nemudoma lotil tistega, kar je smatral za glavno nalogo ruskih marksistov: organiziranja politične partije delav-

skega razreda. Na njegovo pobudo sta bili ustanovljeni dve partijski glasili in pripravljen drugi kongres Ruske socialno demokratske delavske partije 1903. leta, na katerem je prišlo do razcepa med revolucionarnim in oportunističnim delom partije (med boljševiki in menjševiki). Lenin je bil takrat že na čelu večjega in revolucionarnega dela (boljševikov), ki je kasneje organiziral in tudi zmagovito končal socialistično oktobrsko revolucijo.

Ko je bilo 1905. leta zadrženo revolucionarno vrenje v Rusiji, se je Lenin umaknil v tujino, kjer je živel do 1917. leta. Toda kljub temu, da je živel v tujini, je dalje vodil revolucionarno gibanje in se odločno boril zoper vse grupacije, ki so na prikrit ali odkrit način hotele razbiti gibanje. Prav zaradi utrjevanja partije je Lenin v času novega revolucionarnega poleta 1912. leta organiziral v Pragi četrto splošnopartijsko konferenco, na kateri so se boljševiki ločili od menjševikov. Lenina, ki je po kongresu še smeleje utrjeval partijo, niso zmedli tudi strašni dnevi začetka svetovne vojne. Ostro je obsodil vse tiste socialistične stranke, ki so s svojo neodločnostjo pomagale buržoaziji pri nenetju svetovnega požara, hkrati pa je začel povezoovati vse resnične socialistične sile in jih združevati v novo mednarodno organizacijo.

Njegov prodorni duh, njegovo trdno vero v zmago delavskega razreda niso mogli zrušiti še tako strahotni dogodki, v katerih je ječal svet. Podžigali so ga v sovražstvu do vseh tistih, ki so človeštvo pahnili v vojne grozote in zato je še ognjevitije delal za zmago revolucije, ki bo pomela z vsemi tistimi, ki jim ni mar beda in trpljenje človeštva. Ko se je ljudem meglil pogled v bodočnost in so zapadali malodušju, je Lenin jasno videl v bodočnost,

verjel v lepše dni človeštva, budil vero v vseh, ki v to bodočnost niso imeli zaupanja in so se umikali boju. Lenin tega ni nikoli poznal, zato mu tudi ni bilo težko drugim buditi zavest, da se je potrebno za to bodočnost boriti.

In to, v kar je verjel in za kar se je boril, je prišlo. Pomladnega dne 1917. leta je v Zenevi zvedel za zmago buržoazno-demokratske revolucije, ki je odstranila carja in monarhijo. Toda Lenin je vedel, da je to šele začetek revolucije in da to ni tisto, za kar so se milijoni ruskih delavcev borili, umirali v ječah in bili pobiti ob staklah. Zato je nemudoma pohitel v Petrograd, kjer se je pojavil 16. aprila zvečer, a že sledečega jutra pred partijskimi delavci prebral svoj znameniti referat »O nalogah proletariata v sedanji revoluciji«. V njem je poudaril, da je tako dvovladje, kot je takrat bilo v Rusiji, nemogoče in da se morajo boljševiki boriti za to, da preide vsa oblast v roke sovjetov. S tem je neposredno prevzel oblast boljševikov skozi burne dni revolucije. Toda čez tri mesece je takratna vlada že izdala nalog za aretacijo Lenina in zato se je umaknil v ilegalo.

Odločilni trenutek za sovjetsko socialistično revolucijo pa je nastopil 7. novembra, ko je vojaško-revolucionarni komite pri petrogradskem sovjetu delavskih in vojni odposlancev prevzel oblast in je ponoči naslednjega dne drugi vserski kongres sovjetov odločil, da sestavi začasno delavsko-kmečko vlado. Sovjet narodnih komisarjev na čelu z Leninom.

Z oktobrsko revolucijo se je uresničil davni Leninov sen, hkrati pa mu je pomenila začetek še intenzivnejšega dela in še težje borbe. Na njegova ramena je padlo vodstvo države, ki je bila upušča in so jo razjedali upori kontrarevo-

Lenin in Sverdlov na velikem zborovanju v Petrogradu, 7. nov. 1918

lucionarnih sil ter navali tujih armad, ki so se obrnile proti mladi sovjetski republiki. Bila jim je nevarna, saj je milijonom delavcem širom sveta kazala pot, po kateri morajo iti. Ob vsem tem pa je bilo potrebno ohraniti sovjetsko oblast, obnoviti gospodarstvo in začeti s socialistično preobrazbo vsega družbenega življenja. Tako ogromno delo in dve težki rani, dobljeni pri atentatu 1918. leta, pa ni ostalo brez posledic. Njegovo zdravje se je začelo krhati, tako da je moral pogosto odhajati na zdravljenje. Vendar pa je kljub temu nemurno ustvarjal novo socialistično državo, socialistično družbo in se še dalje neizprosno boril proti vsem silam, ki so hotele revolucionarne pridobitve in nadaljnji razvoj speljati na

nesocialistična pota. Toda njegove telesne moči so naglo pešale, dokler boj s smrtjo ni bil 21. januarja 1924 končan.

Težko je v kratkih besedah orisati in prikazati lik Lenina, Lenina človeka, znanstvenika, enega največjih voditeljev delavskega razreda v zgodovini človeštva, genialnega državnika. težko je v kratkih besedah tudi orisati to, kar je s svojim delom dal človeštvu, dal delavskemu razredu. Toda njegova vera v socialistično družbo tudi danes polni srca vseh tistih, ki se borijo za lepše dni, vseh tistih, ki jim je pokazal pot v bodočnost. Navdaja jih z vero v končno zmago socializma s prepričanjem, da jo bo delavski razred vsega sveta prej ali slej tudi izbojeval.

Stefan Balazic

PRVOMAJSKE PROSLAVE

Kot smo že v prejšnji številki našega lista poročali, se organizacije, kolektivi in posamezna društva po Pomurju pripravljajo na proslavo prvega maja. Občinske komisije za pripravo proslav so že sestavile za posamezne kraje programe proslav, ki pa — kot poročajo — še niso dokončani. Podrobne programe prvomajskih proslav bomo objavili v prvomajski številki našega lista.

MURSKA SOBOTA:

30. aprila: ob 20. uri bakljada, kresovanje, ob kresu govor, ognjemet in streljanje raket. Sodeluje godba na pihala.

1. MAJ: ob 6. uri budnica godbe na pihala, ob 9. uri zbirališče delovnih kolektivov, na dan znak prihod na zborna mesto, povorka skozi mesto. V ostalem programu bo sodelovala godba na pihala, pevski zbor DPD »Svoboda« in recitatorji.

POPOLDNE 1. MAJA: zabavni program — ljudsko veselje v Fazaneriji.

2. IN 3. MAJ: Izleti delovnih kolektivov v bližnjo okolico, medsebojni obiski kolektivov s kulturnim programom.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v TISINI, CANKOVI, v ROGAŠOVCIH, pri GRADU, v PUCONCIH, BOGOJINI in PROSENJA-KOVCIH.

LJUTOMER:

30. APRILA: ob 20. uri priredi mladina mesta Ljutomer skupno s sindikalno podružnico javnih uslužbencev kres, kjer bo krajši govor in streljanje raket.

1. MAJ: ob 6. uri budnica godbe na pihala, ob 9. uri zborovanje na Glavnem trgu, nato promenačni koncert.

2. IN 3. MAJ: Izleti delovnih kolektivov v Zeleno dvori in Jeruzalem, kjer bo odprta turistična postojanka.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v BUCKOVCIH, KRIZEVCIH, v VERZEU in na RAZKRIZJU.

LENDAVA:

30. APRILA: ob 20. uri štirje kresovi, ki jih bodo organizirali aktivisti LMS, taborniki, Partizan, pionirji in vojski JLA.

1. MAJ: ob 5. uri budnica godbe DPD »Svoboda«, ob 8. uri zbor vseh delovnih kolektivov na zbornem mestu, ob 8.30 povorka skozi mesto pred dom »Partizan«. V ostalem programu bodo sodelovali: pionirski pevski zbor, folklorna skupina DPD »Svoboda« in godba na pihala.

POPOLDNE 1. MAJA: tekmovalne kegljave, mopedistov, rokometašev in nogometašev. Zabave bodo pred domom »Partizan« in v obratu družbene prehrane pri Proizvodnji nafte.

2. IN 3. MAJ: medsebojni obiski delovnih kolektivov in izleti.

KUPSINCI

V ponedeljek so v Kupsincih ustanovili AMZ. Ustanovnega običnega zbora se je udeležilo 21 mladincev in mladink. Sprejeli so program dela. KZ Crnelavci bo dala aktivno udeležbo v zemlji. Preko leta bodo prirejali razna predavanja, izlete in ekskurzije. Za predsednika AMZ so izvolili Jožeta Flegarja.

Ustanovnega običnega zbora se je udeležil tudi predsednik krajevnega odbora SZDL in učiteljstvo.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v VELIKI POLANI, DOBROVNIKU in v TURNISCU.

BELTINCI:

30. APRILA: ob 20. uri kresovanje delovnih kolektivov.

1. MAJ: ob 6.30 budnica, ob 8.45 zbor za povorko pri OBLO, ob 9. uri povorka in zborovanje. V ostalem programu bo sodeloval mladinski pevski zbor in recitatorji.

POPOLDNE 1. MAJA: rokometa tekma.

2. IN 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v CRENSOVCIH.

PETROCI-SALOVCI:

30. APRILA: kresovanje.

GORNJI PETROVCI: 1. MAJ: ob 3. uri budnica, ob 9. uri zbirališče pri gostilni Horvat in povorka proti novi osnovni šoli, kjer bo zborovanje.

SALOVCI: 1. MAJ: ob 3. uri budnica, ob 9. uri zbirališče pred osnovno šolo in povorka do združnega doma, ob 10. uri zborovanje.

POPOLDNE 1. MAJA: ob 13. uri nogometna tekma in odbojka med pripadniki JLA Gornji Petrovci in člani »Partizan« Salovci. Po tekmovalju zabava na prostem.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v CEPINCIIH, KRIZEVCIH in HODOSU. V ZENAVLJAH bo prvomajska proslava združena z otvoritvijo elektrike v vaseh Neradnovci in Zenavlje.

GORNJA RADGONA:

30. APRILA: ob 20. uri bakljada skozi mesto in kresovanje na gradu.

1. MAJ: ob 5. uri budnica, ob 8. uri zbor delovnih kolektivov, govor, sodelovala bo DPD »Svoboda« in pionirji.

POPOLDNE 1. MAJA: športna tekmovalja.

2. IN 3. MAJ: izleti delovnih kolektivov.

PRVOMAJSKE PROSLAVE BODO TUDI v STOGOVCIH, APACAH, NEGOVI, pri VIDMU OB SCAVNICI in SLATINA RADENCIH in na ROZICKEM VRHU.

Po telefonu...

V Zdravilišču v Slatina Radencih je bila 15. aprila otvoritev sezone. Ze prvi dan je prišlo v Radence okrog 60 gostov. Delovni kolektiv zdravilišča je imel v teh dneh sestanek, na katerem so govorili o zaključnem računu, sklenili pa so, da bodo dali nekaj sredstev za gradnjo slatinskega obrata v Boračevi. Poleg tega so bili v Radencih pred kratkim izpiti obiskovalcev šole za odrasle, končali pa so tudi tečaj in izpizte za polkvalifikacije. Uspeh na teh izpizih je bil proti pričakovanju, saj je približno 80 delavcev opravilo izpite z zadovoljivim uspehom.

V križevski opekarni pri Ljutomeru so pred dnevi zopet začeli z redno proizvodnjo. V okviru akcije »Na cesti nisi sam« so za delavce, med katerimi je največ kolesarjev, imeli predavanje o prometu.

V združnem proizvodnem podjetju Mlekopromet v Ljutomeru je bilo v prejšnjem tednu precejšnje pomanjkanje mleka. R. J.

Naoduševala me je volja do žiljenja, ki je bila v njem tako mogočno utelešena. Naoduševalo me je njegovo aktivno sovrastvo do odvrtnosti žiljenja. Veselil sem se njegovega poguma za tveganje, katerega je bilo polno vse, kar je storil, in občudoval sem njegovo nečloveško delovno moč.

Pogum za tveganje je bil spojstven njegovi naravi, toda to ni bilo sebično tveganje hazarderja. Leninov pogum je prišel od nenavadni-svežini duha, ki jo premore le človek z nemajno vero v svojo misljo, ki se čuti vsestransko povezanega s časom in ki je svojo vlogo v kaosu sveta, vlogo borca prav zoper ta kaos popolnoma in v celoti doumel. S popolno predanostjo je lahko igral bodisi šah, bodisi pregledoval »Zgodovino kostumov«, bodisi ure in ure debatiral s kakim tovarišem, bodisi hodil po kamenitih stezah na Capriju, razbeljen od dobrohotnega južnega sonca, bodisi da se je veselil zlatih Drakovnih cvetk in zagorelih ribiških otrok. Toda zvečer, ko je poslušal pripovedovanje o Rusiji in o vasi, je neosčljivo vzdihnil:

»Ko pa Rusijo tako malo poznam! Simbirsk, Kazan, Peterburg in kraje, kjer sem živel v izgnanstvu, to je skoraj vse.«

Rad je imel vse, kar je komično, in se je lahko smejal s celim telesom, prav umiral je od smeha, včasih se je smejal do solz. Spojemu kratkemu, značilnemu »hm, hm« je znal dajati neskončno skalo zvočnih barv od žgoče ironije do opreznega dooma in večkrat je tiščal v tem »hm, hm« jekel humor, ki ga more tmeti samo zelo ostroviden človek, ki dobro pozna hudičevno absurdnost žiljenjskih neumnosti.

Cokat, čorst, z lobanjo, kakršno je imel Sokrat, in z vsevidnim očesom zelo razumnega človeka je kdaj pa kdaj nazval čudno nekoliko komično telesno držo: orgel je glavo nazaj, jo nagnil proti rami, porinil palce pod pazduho, za te lovnik. V tej pozi je bilo nekaj čudovito ljubelega, komičnega, nekaj zmagoslavnega petelinu podobnega; in v takih trenutkih je sijal od radosti. — velik otrok našega prekletega sveta, sijajen človek, ki se mora žrtvovati sovrastnosti in mržnji, da bi lahko uresničil svoje delo ljubezni in lepote!

Njegovo kretanje je bilo lahko, ročno, njegove skope, toda krepke kretnje so se popolnoma skladale z njegovim načinom govorjenja, ki je bilo tudi skopo z besedami, toda prebogato z mislimi. In na njegovem nekoliko mongolsko urezanem obrazu so žarele in se iskriale ostre oči lovca, ki neumorno preganja laž in bedo žiljenja; bile so večkrat priprte, se ironično smehljale ali pa se srdito bliskale. Sijaj njegovih oči je delal njegovo govorico bolj ognjevitno in neznanoko jasno. Včasih se ti je zdelo, kakor da neugnana energija njegovega duha z iskrami udarja iz teh oči, kakor, da bi njegove besede v zraku žarele in kakor, da bi bile prenasičene s to energijo. Njegov govor je ozbujal skoraj fizičen občutek neovržene resnice, čeprav je bila ta resnica zame večkrat nesprejemljiva, se nisem mogel odtegniti silovitosti njenega opljoa.

Nenavadno in čudno je bilo videti Lenina na sprehodu po parku v Gorkih — tako nerazdružno je bila z njim zvezana predstava, da sedi na koncu dolge mize s svojimi ostrimi, bliskajočimi se očmi krmarja in da vešče, spretno vodi razpravo tovarišev, ali da na visokem podiju, z glavo vrženo nazaj, meče točne, jasne besede o tiho, poslušajočo množico, v pohlepne oči ljudi, ki so lačni resnice. Njegove besede so me zmeraj spominjale na hladni sijaj železnih ostružkov. Iz teh besed je čudovito preprosto nastajala umetniško oblikovana podoba resnice. Veliko se je govorilo o Leniniovi okrutnosti. Jasnno, da si ne bom dovolil smešne netaktičnosti in da ga ne bom zagovarjal zoper laž in kleveto. Vem, da sta kleveta in laž v politiki priznani metodi, ose preveč običajni bojni sredstvi zoper sovrastnika. Med velikimi možmi vseh časov je komaj kateri, ki ga ne bi bili skušali obmetavati z blatom. To je vendar splošno znano.

MAKSIM GORKI:

PODOBA LENINA

Poleg tega imajo ljudje potrebo vsakega nadpoprečnega moža ne le zoleči na raven svojega lastnega razumevanja, marveč ga po možnosti pohoditi in si ga spraviti pod nožo v lepljivo strupeno blato, ki so ga sami ustvarili in ki ga imenujejo »osakdanje žiljenje«.

S posebnim gnusom se spominjam naslednjega dogodka. Leta 1919 se je vršil v Peterburgu kongres »Vaške reosčinice«. Iz sebornorskih Gubernij se ga je udeležilo nekaj tisoč kmetov in več sto izmed njih je bilo nastanjenih v »Zimski palači Romanovih«. Ko so se po zaključku kongresa odpeljali, se je odkrilo, da so ose kopalne kadi v palači pa tudi veliko zelo dragocenih saskih, orientalskih in severnih vaz grdo zasipniali, se pravi porabljali kot nočne posode. To ni bilo storjeno iz nuje; toaete v palači so bile v redu, vodovod je funkcional. Ne, to barbarstvo je izviralo samo iz mračnega nagona onečejati in kvariti lepe stvari. Med doema revolucijama in med vojno sem lahko v sto in sto primerih opazoval to temo, maščevalno stremljenje ljudj, da bi uničevali, kvarili, zasmehovali in zasramovali vse, kar je lepo.

Nihče naj ne misli, da poročam o tem raonanju »Vaške reosčinice«, ker sem skeptičen nasproti kmetom; ne, vem da imajo bolešno nagnenje do onečejanja lepih stvari in tudi nekatere skupine naše inteligence, kakor na primer naši emigranti, ki si domišljajo, da v Rusiji ne more biti nič več dobrega, odkar so jo zapustili oni.

Zlobni nagon kvariti stvari nenavadne lepote ima isti virov kakor odvrtna potreba za vsako ceno grditi nenavadnega človeka. Vse, kar je nenavadno, ovira ljudi, da ne morejo živeti, kakor bi radi. Če ljudje koprne, nikakor ne koprne po prekratni spremembi svojih socialnih navad, temveč samo po njih vzdrževanju. Poglavitna potreba in poglavitni krik velike večine je:

»Ne ovirajte nas živeti tako, kakor smo vajeni.«

Lenin pa je znal kakor nihče pred njim ljudi ovirati, da bi živel žiljenje, ki so ga bili vajeni.

(Odlomek iz knjige »Spomini na Lenina«, Cankarjeva založba, Ljubljana 1957)

O LENINU

Nikjer in nikoli ni noben človek s svojo mislijo in svojim delom tako vplival na človeštvo kakor Lenin.

Bodo Uhse

Lenin je podoben velikim vzgojiteljem vseh časov. Ti so narode zmeraj učili spoznanja in vladanja, za kar so vselej izbrali najnaprednejši razred.

Heinrich Mann

Vsaka njegova misel se je porodila na poveljniški opazovalnici, nastala je med bojem in se tiče boja... Nobena stvar ga ne odvrne. Nobena osebna skrb. Nobena utrujenost duha. Nobeno nestvarno premišljevanje. Noben dvom se ga ne dotakne, nobeno omahovanje.

Romand Rolland

Ni bilo dneva, da ne bi opazil težav kakega človeka, da ne bi prosil, naj jih odstranijo. Pogostoma sem mu po telefonu ali v osebnem razgovoru iskreno izrazil začudenje, kako more vendar on, ki je tako zaposlen z državnimi in svetovnimi problemi, še posvečati pozornost takim malenkostim.

Lenin je imel izredno rad otroke... Otroci so ga oboževali, nestrpno so ga pričakovali, ker se je znal s slehernim otrokom pomenkovati resno in zanimivo ter si izmisliiti kako posebno zabavo.

N. A. Semuško

55 MILIJONOV DIN ZA ZAČETEK KANALIZACIJE V M. SOBOTI

Ze lani so začeli s prvimi raziskovalnimi deli v Fazaneriji. Narejene so tri vrtnice, ki pa vsebujejo preveč ogljikove kisline, zato strokovnjaki menijo, da bi to škodovalo cevovodom. Letos bodo z raziskovalnimi deli nadaljevali s tem, da bodo vrtnice poglobili do nepropustne plasti v globini 30 m.

Zdravstveno-higienski razlogi narekujejo potrebo po kanalizaciji v M. Soboti, ki pa leži na takem terenu, kjer ni

padca. Odpadne vode se zaradi tega ne morejo odvajati in zato obstaja možnost, da se okuži pitna voda. Iz tega pa

PRVI JAVNI TELEVIZIJSKI APARAT V MURSKI SOBOTI

Mestna ljudska knjižnica v Murški Soboti je pred nedavnim kupila za svojo čitalnico televizijski aparat. S tem je premostila precej veliko vrzel, saj meščani razen gostiln, kina in redkih gledaliških predstav, nimajo drugega zatočišča. Čitalniški prostor je sicer vsako popoldne poln mladine, posebno šolske, saj je v njem bogata izbira časopisov in revij (imajo okrog 35 različnih časopisov), ob večernih urah pa smo pogrešali javnih televizijskih programov. S 1. aprila

lom so se vendarle želje marsikaterega Sobočana izpolnile. Soboška čitalnica je tudi ob večerih polna ne samo mladine, temveč tudi odrasli kaj radi gredo pogledat televizijske prenose. Namen javnega televizijskega aparata je v tem, da se ljudem neposredno posredujejo različna dogajanja pri nas in v tujini, ne samo v besedi in glasbi, temveč tudi v sliki. Televizijski programi so na sporedu vsak večer ob 19. uri.

lahko nastane večji problem, ker je možno priti v Murški Soboti do epidemij. ObLO Murška Soboti je ta problem začel reševati z vsoto resnosti. S tem v zvezi ima dve diplomski deli inž. Franca Vidica in inž. Janeza Svetliča, ki bosta služila kot osnova za odobritev investicijskega programa. Sam projekt pa bo izdelal Projekt za nizke gradnje v Ljubljani.

Prva etapa del naj bi se začela že letos, končala pa prihodnje leto. Izkopali naj bi glavni vodni kanal od železniške proge do Ledave, kjer bodo zgrajene naprave za prečrpavanje. H glavnemu kanalu naj bi se priključila tovarna mesnih izdelkov »Pomurka«, kasneje pa še Tovarna mlečnega prahu, bodoči tekstilni kombinat in ostala industrija v severovzhodnem delu Murške Soboti. Dela prve etape bi predvidoma stala okrog 55 milijonov din. Ostala dela naj bi končali v petih letih.

R. Jaušovec

POTREBA PO NOVEM VRTCU V LJUTOMERU

V ljutomerskem otroškem vrtcu imajo vsako leto večje težave zaradi pretensnih prostorov. Vsako leto se namreč povečuje število otrok iz mesta, pa tudi starši iz okolice raje pošiljajo svoje otroke v vrtec. Tako jih imajo v oddelkih, ki ob normal. prilikah lahko sprejmejo le 66 otrok, sedaj kar 98. Poleg tega manjka še ena vzgojiteljica.

V vrta imajo tudi mlečno kuhinjo, razen tega pa dobivajo otroci zaposlenih mater še kosilo. Poleg pretensnih prostorov pa se čuti potreba po obnovitvi igrišča ter nakupu nove opreme.

GASILSKI DOM V BREZOVICI

Brezovica šteje 70 hiš. Med najbolj delavnimi je v Brezovici gasilsko društvo, ki si prizadeva, da letos vaščani zgradijo gasilski dom, v katerem bo tudi dvorana. Za gasilski dom so že napravili sedemdeset tisoč zidne opeke.

I. MAJA BO ODPRTA NOVA AVTOBUSNA PROGA ČEPINCI - MURSKA SOBOTA

Ljudje nekaterih vasi v petrovsko-šalovski občini si že dolgo žele avtobusne zveze z Murško Soboto, saj imajo ponekod eno uro ali pa celo dve uri hoda do najbližje železniške postaje. Na pobudo ObLO Petrovci-Šalovci sta si v teh

dneh ogledala teren direktor Avtobusnega prometa v Mariboru tov. Franc Markelj in pomočnik direktorja tov. Milan Vizevišek. Z razumevanjem so sprejeli predlog, da naj s 1. majem uvede podjetje avtobusno progo Čepinci-Šalovci - Petrovci - Stanjevci - Otovci - Mačkoviči - M. Soboti. Vendar pa je potrebno še pred otvoritvijo proge zgraditi avtobusno garažo v Čepincih, popraviti nekatere mostove in opraviti še nekaj manjših del na cesti. Predstavniki občine so obljubili, da bodo te pomanjkljivosti odstranili še v teh dneh. Otvoritev proge naj bi bila povezana s proslavo 1. maja.

VEČ POVEZAVE MED LMS IN SZDL

Preteklo nedeljo je bila v Gornji Radgoni razširjena seja občinskega komiteja LMS in predsednikov ter sekretarjev vseh mladinskih aktivov v občini. Na seji so predstavniki poročali o dosedanjem in bodočem delu aktivov. Iz poročil je bilo razvidno, da se je delo mladinskih aktivov letos precej izboljšalo. Mladina se ukvarja z najrazličnejšimi dejavnostmi: sodeluje v pevskih zborih, v kulturno-prosvetnih društvih, športu, šahu itd. Na Kappeli je bil pred kratkim ustanovljen mladinski aktiv v 8. razredu osemletne šole, v najkrajšem času pa bo ustanovljen tudi na osemletni šoli v Gornji Radgoni. Tudi aktiv mladih združnikov so letos precej narasli po številu članov. Ugotovili so, da povezava z ostalimi organizacijami, predvsem vaškimi odbori SZDL ni najboljša. Člani SZDL bi marsikje mladini lahko nudili več pomoči.

Tudi v Domanjševcih in Križevcih v Prekmurju želijo boljše prometne zveze z Murško Soboto. V Domanjševcih pravijo, da bodo avtobusno garažo zgradili sami s prostovoljnimi delom. Predvidevajo pa, da proge ne bodo mogli odpreti prej kakor v jeseni. Do takrat bodo namreč že zgradili cesto Sebeborci-Panovci-Kukeč. Avtobus naj bi vozil na progi Domanjševci - Križevci - Kukeč - Andrejci - Sebeborci - Martjanci - M. Soboti. Z otvoritvijo te proge bodo z Murško Soboto povezani skoraj vsi večji kraji v Prekmurju.

R. J.

IZ KMETIJSKIH ZADRUG

SKRB ZA DOBRO PLEMENSKO ŽIVINO

Kmetijska zadruga Crnelavci je lani zelo dobro gospodarila, saj je ustvarila nad 5 milijonov čistega dohodka. Zadruga ima tri traktorje z vsemi potrebnimi priključki. Tudi letos nameravajo kupiti traktor s priključki in mlatilnico. V kolikor bo odobren investicijski program, bodo že letos zgradili skladišče za reprodukcijski material in garaže. Zadrugi svet je pred nedavnim sklenil, da bodo kupili 5 merjasev švedske pasme in 25 plemenskih svinjk.

Letos ima zadruga sklenjenih pogodb za pitanje nad 800 bekonov in 160 glav goveje živine, večinoma bikov.

Italijanska pšenica zelo lepo kaže. Precej težav pa ima zadruga s sajenjem sladkorne pese, ki jo kmetovalci odklanjajo zaradi neprimerne cene in velikih pridelovalnih stroškov.

LETOS DOGRADITEV SKLADISCA

V preteklem tednu je zadrugi svet pri KZ Tešanovci potrdil zaključni račun za lansko leto. Zadruga je imela lani skoraj 5 milijonov dinarjev čistega dohodka. Med drugim so kupili dva traktorja s priključki, odkupili pa so 1750 bekonov in 510 glav goveje živine.

Letos nameravajo dokončati skladišče in garaže. Naročili

so tudi kombajn. V jeseni bodo pričeli graditi v Moravcih hlev za 50 glav goveje živine.

Sklepanje pogodb zelo dobro poteka, saj so pri hibridni koruzi že dosegli predvideni plan, pri krompirju pa so ga celo presegle. Velike težave pa ima zadruga zaradi pomanjkanja umetnih gnojil, ki jih ne morejo dobiti, čeprav so jih pravočasno naročili.

ENKRAT VEČ POGODB KOT LANI

V primerjavi z lanskim letom so sklenili v bogojinski zadrugi letos enkrat več pogodb. Letos nameravajo zgraditi v tej zadrugi primerno garažo. V Filovcih, v zadrugi nam domu, bodo uredili posebno skladišče za kmetijsko pridelke. Zadrugi redijo v pogodbenem odnosu s kmetijsko zadrugo 800 bekonov in 280 glav goveje živine.

LASTNA PROIZVODNJA PRI KZ SELO-FOKOVCI

KZ Selo-Fokovci ima 47 hektarov zemlje, na kateri so te dni posejali na osmih hektarih hibridne koruze. Do julija nameravajo zgraditi hlev za 200 glav goveje živine. Gradbeni material je že pripravljen. V jeseni bodo ekonomijo povečali še za 50 hektarov zemlje, kupili pa bodo tudi 200 glav mlade goveje živine. Zadrugi svet je o letošnjem programu že razpravljal in ga je potrdil.

RADGONSKA OBČINA V TEDNU RDEČEGA KRIŽA

Občinski odbor Rdečega križa v G. Radgoni je v ponedeljek na posebni seji razpravljal o programu, ki ga bodo izvajale posamezne osnovne organizacije v Tednu Rdečega križa na terenu. Tako bodo med drugim v tem tednu pregledali po vaseh vse sanitarne

objekte, male asanacije in druge higienske naprave, če odgovarjajo svojemu namenu. Obiskali bodo tuberkulozne bolnike ter izvedli vse priprave za krvodajalsko akcijo in za fluorografiranje. Komisija za zdravstvo bo v okviru tega tedna organizirala gospodinj-ske tečaje in to predvsem v najbolj odročnih krajih, kjer ljudje nimajo prilike, da bi se seznanili s sodobnim gospodinjstvom. Člani te komisije bodo pregledali tudi šolske mlečne kuhinje. Z mladino, ki je šla skozi zdravstvene tečaje RK, bodo imeli v tednu posebne sestanke z zdravstvenimi predavanji. V tem tednu bodo odklikovani nekateri krvodajalci, organizirali pa bodo tudi predavanja v zvezi z borbo proti alkoholizmu.

KUHARSKI TEČAJ V MOTVARJEVCIH

Motvarjevci spadajo med tiste obmejne vasi, kjer pride v vaškem življenju le redko do kakšne spremembe. V zadnjem času pa je bilo življenje v vasi vendarle nekoliko bolj pestro: mladinska organizacija je skupno z mladimi združnicami organizirala kuharski tečaj za žene-zadružnice. Tečaj je trajal od 10. do 27. marca. Na tečaju si je 27 deklet in žena pridobilo bogate izkušnje.

Po tečaju so se tečajnice udeležile poučne ekskurzije v Murško Soboti, Videm in Slatina Radence. V Murški Soboti so si ogledale zavod za gospodinjstvo, Tovarno mlečnega prahu in Tovarno mesnih izdelkov, kjer so jih celo pogostili, nato pa so poslušale zdravstveno predavanje, pot jih je peljala najprej k Vidmu, kjer so si ogledale gospodinj-ski center. Tam so vidеле stroje, ki se uporabljajo v gospodinjstvu. Naposled so se ustavele v Radencih, kjer so si ogledale zdravilišče in mineralni vrelce, od koder so se proti večeru vrnale domov.

JE TO PRAV?

PUSKE IMAMO...

»Za streljanje boste gotovo odgovorili. Saj je res tako. Toda žal nekatere strelske družine uporabljajo zračno puško za streljanje ptic. Ko sem bil zadnjič na šolskem dvorišču v Bogojini, je imela strelska družina trening. In veste kaj so streljali? Ne o tarče, ampak sivičke in vrabce. Ko sem se zgrajal nad tem početjem, sem dobil še jaz strel v nogo.

SOBOŠKI FILMSKI BAROMETER

Zadnje čase prihaja na filmski trak in v naše kinematografe vedno več dobrih in kakovostnih filmov. V vrsto filmov, ki si jih homo vsakek ogleda, sodi tudi ameriški barvni film

MOZ, KI GA NI BILO

Film je posnela ameriška družba 20th Century Fox, vendar so Angleži veliko doprinesli pri snemanju tega filma, saj je ves posnet v Angliji. Gre za potegavščino iz Druge svetovne vojne, ko so zavezniki tik pred invazijo na Sicilijo potegnili za nos svoje nasprotnike - Nemce in sile Osi ter nato neopazno pripeljali svoje divizije. Kakor znano, je akcijo pripravil in izvedel angleški oficir Montagu, ki je kasneje vse dogodke opisal v knjigi.

Režiser filma je Ronald Neame, v glavnih vlogah pa nastopajo Clifton Webb, Gloria Grahame, Robert Fleming in Josephine Griffin. Naj povemo še to, da film točno rekonstruira romantične dogodke. Torej še ena odlika tega zelo dobrega in napetega vojnškega filma, kakršnega ne vidimo vsak dan.

Režiser Sidney Lumet je za ameriško družbo United Artist posnel film

12 JEZNIH MOZ

Delo nam je znano pod podobnim naslovom tudi že z odrskih desk. Film pa je bil pred tremi leti preselečen v berlinskega festivala. Čeprav ustvaritev dočel neznanega režiserja, je bil film kasneje v mnogih državah izbran za najboljši film leta. Film sodi med tista dela, ki

Ob sobotah taki prizori pred soboško mlekarno niso redki. Naše gospodinjje že težko čakajo na novo, sodobno urejeno in nekoliko večjo mlekarno v Štefana Kovača ulici.

NOVO V DRUŠTVIH LT

Na učiteljsku v Murški Soboti bodo ustanovili društvo Ljudske tehnike, ki bo organiziralo najprej tečaj za mopediste. Razen tega nameravajo ustanoviti brodarstvo sekcijo, ki bo izdelovala kajake.

Tudi v soboškem podjetju Panonija nameravajo znova poživiti delo Ljudske tehnike. Člani naj bi se v prvi vrsti ukvarjali z izdelovanjem raznih prototipov in z uvajanjem novih delovnih postopkov v proizvodnji.

Društvo Ljudske tehnike v tovarni čevljev v Turnišču, ki je bilo pred nedavnim ustanovljeno, bo pomagalo pri tehničnem pouku v šoli, sprva v modelarskih krožkih, kasneje pa tudi pri poučevanju industrijske proizvodnje čevljev.

V Rogoševcih je društvo Ljudske tehnike pripravilo za svoje člane razgovore o prometnih predpisih. Na teh razgovorih - vodili so jih člani avto-moto društva iz Murške Soboti - so pokazali tečajniki zelo dobro znanje.

15. OBLETNICA PRVEGA PIONIRSKEGA ODREDA V MURSKI SOBOTI

Na slavnostno akademijo so povabili tudi Kajuhovo mamno, mater partizanskega pesnika, čigar ime nosi odredna zastava.

Te dni poteka 15 let od takrat, ko so učenci soboške osnovne šole ustanovili svoj pionirski odred. Okupator je nedaleč od Soboti še puščal po naših krajih, v osvobodilnih bojih so še padale žrtve za svobodo, ko so učenci v osvobodjeni Murški Soboti že ustanovili svoj pionirski odred.

Pionirji tega odreda so pričeli pridno pomagati pri delu, da čim prej odpravijo razdejavanje, ki ga povzročil v mestu okupator. Mladostna partizanska pesem se je veselo oglasila iz stare osnovne šole na sedanji Titovi ulici. Navdušeno so pozdravljali junake - osvoboditelje, na svečanih spominskih svečanostih počastili spomin padlih borcev za svobodo, partizanske matere, vdove in sirote pa v znak spoštovanja presenečali z darili in pokloni.

V svoji organizaciji so se pod dobrim vodstvom okrajnega pionirskega sveta in svojih učiteljev seznanjali s svojimi nalogami, sestavljali načrte za delo v krožkih ter se vzgajali v dobre pionirje. Leto za letom so svečano sprejemali v svoje vrste nove člane, starejši, izkušeni pa so odhajali iz njihovih vrst ter se vključevali v organizacije LMS.

Pomemben datum za pionirje tega odreda je 25. maj 1947. Na ta dan so dobili odredno zastavo, četine prapore in tudi ime. Kar 12 Destovnik - Kajuh, partizanski pesnik iz Soštanja, ki je kot borce XIV. divizije med pohodom na Stajersko padel blizu svojega rojstnega kraja, jim je postal svetel vzgled. Le redke so pesmi tega priljubljenega pesnika, ki jih ne bi deklamirali pionirji odreda ob številnih praznikih, ki so jih redno prirejali leto za leto. Bili so nanj ponosni, tako ponosni, kakor so lahko ponosni le pionirji naše socialistične domovine

biralnih podpornih akcij, tako za kulturni dom v Trstu, za poskodovane po elementarnih nevarnostih v Tolminu, Celju, Srbiji in celo na Nizozemskem. Poslali so svoje delegate k otvoritvi pionirske proge, na proslavo 70-letnice našega ljudskega pesnika Otona Župančiča, čez eno leto in pol pa tudi na njegov pogreb. Navezali so pristrčne stike s stanovci Doma onemoglih v Rakičanu. Vsako pomlad jih obiščejo, razveselijo s kulturnim programom in obdarjajo. Zeleli so tudi spoznati bora

Dočim so prej sprejemali pionirji v svoje vrste šole učence II. razreda, so jih s tem letom pričeli sprejemati iz I. razreda. Zato je postalo število pionirjev že preveliko za nemoteno in uspešno delo odreda. Nastala je potreba po delitvi odreda. To so izvedli maja leta 1958. Novemu odredu Bojana Gabrijelčiča je kolektiv Pomurskega tiska kot pokrovitelj izročil nov prapor. S tem pa se delo Kajuhovega odreda ni zmanjšalo. Naslednje leto se je celo izboljšalo. Po ukinitvi nižje gimnazije in ustanovitvi še ene osnovne šole v mestu so stopili v vrste odreda tudi učenci višjih razredov. Tako so se zbrali v odredu učenci od I. do VIII. razreda, kar je omogočilo delovanje novih krožkov.

Takšen je pionirski odred Karla Destovnika Kajuha na osnovni šoli še danes. Pridno delajo z njimi tudi njihovi učitelji. Med njimi moramo posebej omeniti tov. Marijo Stabel, ki dela z njimi že od ustanovitve. Kajuhov odred sledi vzgledom svojega vzornika. Ob lanskem razpisu tekmovalnja pionirjev in mladih z družnikov se je takoj pridružil tekmovalju, s čimer bo najlepše počastil 15-letnico svojega obstoja. Ob zaključku gradnje sanitarnih prostorov pri šoli so pionirji krepko prijeli za krampe in lopate. 8 delovnih brigad je v nekaj dneh prepeljalo z gradbišča preko 1600 samokopane izkopane zemlje, pomagali so pri zapiravanju vodovodnih in kanalizacijskih jarkov ter s tem doprinesli lep delež k zmanjšanju gradbenih stroškov. Pri tem delu niso hoteli zaostajati za odredom Bojana Gabrijelčiča. Oba odreda pridno tekmujejo v urejanju šolske okolice.

Vse to je Kajuhov odred pravilno dojel. Pod vodstvom starejšinskega sveta in učiteljev ter vodij krožkov je dosegal iz leta v leto boljše uspehe. Del teh svojih uspehov hodo pokazali na akademiji v soboto, 23. aprila ob 18. uri v dvorani kina Park.

S sprejema o pionirsko organizacijo

leta 1947 zajemal le učence nižjih štirih razredov osnovne šole. Učenci višjih razredov so se namreč postopoma vključevali v nižjo gimnazijo. Svoje izdelke v krožkih so razstavljali na dobro obiskanih razstavah. Imeli so dober pevski zbor in dramsko skupino. Delo odreda se je bilo to prvo srečanje Bojana - pionirji Kajuhovega odreda. Solze v očeh vseh so govornice to, česar zaradi ginjivosti niso mogli prve trenutke povedati drug drugemu.

Cervič Stanečič-Bojana edinega preživelega od skupine partizanov, ki se je v oktobru 1944 spopadla z Madžari v Brumnovi hiši. Povabili so ga na srečanje na Vaneč, kamor so se hodili vsako leto pokloniti spominu žrtve za našo svobodo. Ganiji-vo je bilo to prvo srečanje Bojana - pionirji Kajuhovega odreda. Solze v očeh vseh so govornice to, česar zaradi ginjivosti niso mogli prve trenutke povedati drug drugemu.

Leta 1957 je tovarna mlečnega prahu kot pokrovitelj svečano podelila odredu krasen nov prapor, ki je odredu v ponos.

Dobra ocena za domača krmila

Mlinsko podjetje Murska Sobota je v sredini marca začelo v Puconcih izdelovati močna krmila za krave mlekarice. V obratu, ki so ga uredili v starem mlinu, izdelajo dnevno po 1 vagon krmil. Krmila so začeli izdelovati v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom in Tovarno močnih krmil v Ljubljani. Ker je povpraševanje za krmili vse večje, bodo začeli kmalu z razširitvijo obrata, tako da bodo lahko izdelali letno okrog 1000 vagonov krmil, hkrati pa bodo zgradili

tudi večje skladišče. V obratu nameravajo izdelovati tudi koncentrate za teleta. Za krmila se močno zanimajo kmetijska gospodarstva in zadrugge, zato smo nekateri izmed njih vprašali za mnenje o kakovosti krmil. Direktor Kmetijskega gospodarstva Rakičan inž. Franc Skledar nam je povedal, da so s kakovostjo krmil, ki jih izdelujejo v Puconcih, zelo zadovoljni, saj so celo nekoliko boljše od ljubljanskih. Sestav krmil se odlikuje zlasti po

večjem odstotku oljnih pogač, kar ugodno vpliva na mlečnost.

Za mnenje smo vprašali tudi direktorja Kmetijskega gospodarstva Beltinci inž. J. Pejnoviča: »S puconskimi krmili za mlekarice smo zadovoljni, celo bolj kot z ljubljanskimi. Res pa je, da so nekoliko dražja. Odločitev mlinskega podjetja je pravilna, saj nam je v okraju doslej primanjkovalo dobrih krmil za mlekarice. Prav pa bi bilo, da bi sedanji sestav krmil obdržali.«

Podobno menijo o krmilih tudi v zadrugi Veržej in še nekaterih drugih zadrugah.

-ko

TESANOVCI

V torek zvečer so ustanovili v Tešanovcih AMZ. Ustanovnega občnega zbora so je udeležilo 20 mladincev in mladink. Udeležili pa so se ga tudi predsednik zadrugnega sveta in upravnik zadrugge.

Sprejeli so obširni delovni program. Velik poudarek so dali na izobraževalno delo. Preko leta bodo prirejali zanimiva strokovna predavanja. KZ bo dala aktivno na razpolago zemljo, v katero nameravajo zasaditi hibridno koruzo. Sklenili so, da bodo v kratkem priredili skupni izlet s kolesi po Pomurju. Za predsednika so izvolili Miro Gomboc, za tajnika pa Jožeta Sočiča.

POVEJ SOSEDU,
da naj naroči pri
svojem poštarju

Pomurski vestnik

Mali OGLASI

MOTORNO KOLO »Danuvia« 125 ccm, popolnoma novo, registrirano za leto 1960, prodam. Vprašajte v popoldanskih urah. Herman Stiel, Beltinci. M-453

KRASNO POSESTVO vseh kultur, nove zgradbe, na ravnini, primerno za živinorejo, zaradi družinskih razmer ugodno prodam. Alojz Belšak, mlin, Terbegovci, p. Videm ob Ščavnici. M-451

ODDAM opremljeno sobo, Naslov v upravi lista. M-454

SOBO, opremljeno ali ne, išče uslužbenec s 1. majem. Naslov v upravi lista. M-455

HISO z 1,5 ha posestva, vse ob cesti, prodam. Ogled možen vsako nedeljo. Cena po dogovoru. Jože Šumenjak, Bressnica 8, p. Podgorci pri Ptuj. M-456

HISO z 20 ari zemlje prodam. Anton Novak, Zerovinci 9. M-457

MOTORNO KOLO »DKW« 500 ccm, novejši tip, v odličnem stanju, ugodno prodam. Jože Muc, Murska Sobota, Vrazova št. 1. M-462

MOTORNO KOLO »DKW« 200 ccm, ugodno prodam. Jože Novak, Radgona. M-466

HISO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje (lahko tudi brez zemlje) v Gorici prodam. Gorica št. 74, p. Puconci. M-447

SENO ugodno prodam. Barbarič, Prešernova 5, Murska Sobota. M-471

Tedenski KOFEDAR

Petek, 22. aprila — Leonida Sobota, 23. aprila — Vojko Nedelja 24. aprila — Jurij Ponedeljek, 25. aprila — Marko Torek, 26. aprila — Zdeslav Sreda, 27. aprila — Ust. OF Četrtek, 28. aprila — Pavel

KINO

MURSKA SOBOTA — od 22.—24. apr. ameriški barvni kinemaskopski film: »Mož, ki ga ni bilo«; od 25. do 26. aprila ameriški film: »Dvanajst jeznih mož«; od 27. do 28. aprila francoski film: »To je čas, morilec«.

LENDAVA — od 22. do 24. aprila francoski film: »Tamango«; od 26. do 27. aprila češki film: »Na zadnji postaji«.

GORNJA RADGONA — od 22. do 23. aprila (izredno) jugoslovanski film: »Kalas«; od 25. do 26. aprila egiptovski kinemaskopski film: »Dežela sanj«; od 27. do 28. aprila francoski film: »Dvigalo na morišče«.

KRIZEVCI PRI LJUT. — od 23. do 24. aprila ameriški barvni film: »Vzhodno od raja«; 27. aprila ameriški film: »Velika korida«.

LJUTOMER — od 23. do 24. aprila ameriški film: »Detektivska zgodba«; od 27. do 28. aprila vzhodnonemški film: »Lisic«.

SLATINA RADENCI — od 23. do 24. aprila film: »Avarac«; 28. aprila češki barvni film: »Pokorno javljanje«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — od 23. do 24. aprila kitajski film: »Prehod čez reko Jang-Tse«.

VELIKA POLANA — 24. aprila jugoslovanski film: »Kevava srajc«.

ČEPINCI — 24. aprila nemški film: »Stotnik in njegov junak«.

UPRAVNI ODBOR TOVARNE PERILA „MURA“ MURSKA SOBOTA

razpisuje delovno mesto

VODJE CENTRA ZA IZOBRAŽEVANJE

Pogoj: končana srednja šola ali srednja tehnična tekstilna šola. Prejemki po tarifnem pravilniku podjetja.

Nastop službe takoj. Prošnje dostaviti upravi podjetja do 15. maja 1960.

Komisija za razpis delovnih mest pri Komunalni banki v Murški Soboti

razpisuje DRUGIC delovna mesta za poslovno enoto v Murški Soboti

SEKRETARJA SEFA BLAGAJNE IN LIKVIDATURE LIKVIDATORJA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA 3 PRIPRAVNIKOV ZA BANCNE USLUŽBENCE

za poslovno enoto v Gornji Radgoni
REFERENTA PLAČILNEGA PROMETA

Pogoj: za delovno mesto pod 1 pravna fakulteta in 10 let službe ali popolna srednja šola in 15 let službe, od teh najmanj 5 let v banki.

Za delovni mesti po 2 in 3 popolna srednja šola in 10 let službe, od tega najmanj 5 let v banki.
Za delovna mesta pod 4 popolna srednja šola.
Za delovno mesto pod 5 popolna srednja šola z bančno prakso.

Pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosednjega službovanja vložite v roku 15 dni pri Komunalni banki v Murški Soboti.

KMETIJSKO POSESTVO »BLED«

razpisuje delovno mesto

TRAKTORISTA — za traktor »Ferguson«

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po dogovoru. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ustne ali pismene ponudbe pošljite na upravo posestva do 30. aprila 1960. Stroški povrnjeni.

Gradbeno podjetje »GRADBENIK« Izola pri Kopru sprejme večje število

kvalificiranih in polkvalificiranih zidarjev in nekvalificiranih delavcev
za gradbišča na Koprskem in v Ljubljani

Večina del se izvaja v akordu, nadure se plačajo s 50% poviškom.

Kvalitetna hrana je zagotovljena v lastnih menzah na gradbiščih. Celodnevna hrana stane mesečno 4900 din. Podjetje nudi samska stanovanja v naseljih.

Potne stroške za prihod na delo ob nastopu povrne podjetje vsem, ki uspešno prestanejo enomesečno preizkusno dobo in podpišejo pogodbo, da bodo delali v podjetju najmanj 4 mesece. Tistim, ki se za stalno zaposlijo v podjetju, povrne podjetje tudi potne stroške za obisk družine 2-krat letno.

Stalnim delavcem se tarifna postavka avtomatično poviša vsako leto, postopoma mesečno od 250 do 2200 din.

Delavce sprejemamo do konca meseca aprila 1960.

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri podjetju »AGROSERVIS« Murska Sobota

razpisuje naslednja delovna mesta:

AVTOMEHANIKA — mojstra
5 AVTOMEHANIKOV
STRUČARJA — kvalificiranega
2 KOVAČEV
PISARNISKE MOCI — za evidenco
SEKRETARJA PODJETJA

Pogoj: potrebna izobrazba in odslužen vojaški rok. Plača po tarifnem pravilniku.

Upravni odbor Trgovskega podjetja »ZELEZO« M. Sobota

razpisuje delovna mesta:

3 TRGOVSKIH POMOČNIKOV
1 BLAGOVNEGA KNJIGOVODJE

Pogoj: za mesto knjigovodje končana ekonomska srednja šola in nekaj prakse, ali 5 leta samostojnega dela na tem področju. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja do 30. aprila 1960.

Naročnike »POMURSKEGA VESTNIKA« prosimo, da čimprej v celoti poravnajo naročnino za leto 1960.

Novim naročnikom pošiljamo časopis le po vplačilu naročnine na naš tekoči račun pri KB 605-70

1-365

Mota na Murskem polju

550 milijonov dinarjev za melioracije

V ponedeljek 18. aprila je bila v Murški Soboti letna skupščina Vodne skupnosti za melioracijo Prekmurja. Delegati, ki jih je bilo okrog 70, so poslušali poročilo tov. Stefana Srake o gospodarski dejavnosti Vodne skupnosti in o perspektivnem planu za leto 1960. Po razpravi, ki je bila dokaj živahna in zanimiva, so sklenili, da se vodni prispevek poveča od dosedanjih 200 na 300 dinarjev po hektarju. Poleg tega so sklenili, da se Vodna

skupnost udeleži natečaja v višini 550 milijonov dinarjev za ureditev melioracijskega področja zapadno od razbremenilnika na površini 5.700 ha. Ko bodo gotova vsa hidrotehnična in agrotehnična dela, se bo čisti hektarski donos povečal za 54.000 dinarjev, kar bo vsekakor velika pridobitev za našega kmeta. Ugotovili so, da so se razmere že mnogo izboljšale, odkar je zgrajen razbremenilnik na Ledavi.

Končano je pionirsko rokometno prvenstvo Pomurja za leto 1959-60

Organizatorji so pohiteli s prvenstvom, da bi se lahko posamezna moštva in šole dobro pripravili za tekmovalje v okviru proslav I. festivala telesne kulture Pomurja, ko bo več rokometnih tekmovalj in sicer:

Rokometno prvenstvo vajenskih šol Pomurja (23. maja).

Rokometno prvenstvo osnovnih šol Pomurja (27. maja).

Turnir mest v rokometu: Murska Sobota, Celje, Cakovce, Maribor (28. maja).

ŽENSKA LIGA

NA VRHU TABLICE JE UCITELJISCE

V drugem kolu rokometnega prvenstva Pomurja so bile odigrane tri tekme, zaradi katerih so nastopile nekatere spremembe na tablici. Tako se je učiteljske povzpelo na prvo mesto, Beltinci pa na tretje, medtem ko je moštvo Kroga zdrknilo na četrto mesto.

GRAFICAR : PARTIZAN BELTINCI 0:6 (0:3)

Tekma med Grafičarjem in Partizanom Beltinci se je končala z zmago Beltinčan, ki so pokazale lepšo in zrelejšo igro. S tem so si zagotovile dve točki, ki sta jim pripomogli, da so se povzpelo na četrto mesto.

PARTIZAN KROG : ESS 5:17 (4:9)

Prvak prvega kola, moštvo ESS, je tokrat gostovalo v Krogu, kjer je svojega nasprotnika gladko premagalo. Ker pa so zmagovalke na tej tekmi prejele tudi nekaj golov, se jim je poslabšal količnik, spričo česar so v drugem kolu zasedle šole drugo mesto. To pa ni vse, kar lahko pokažejo igralke ESS; kajti njihove treninge vodi ravnatelj Goljvesček.

SAG : UCITELJISCE 0:5 p. f.

Tretja tekma drugega kola ni bila odigrana, ker ekipa SAG ni prišla na tekmo. Zato je bila tekma verificirana s 5:0 p. f. v korist igralke učiteljske.

SOLSKO SPORTNO DRUŠTVO »HERMES«

Minuli teden je bil na gimnaziji v Murški Soboti ustanovni občni zbor SSD Hermes. Novo športno društvo se je formalno izdosedanjega SAG, ki več ni mogel ustrezati postre-

ZA VARNOST NA CESTI

Ne vozite, če ste pili alkohol!

REPATICA NA VIDIKU

Tudi če bi trčil ob naš planet, najbrž niti delček kometove glave ne bi segel do zemeljske površine, marveč bi zgorel zaradi trenja v ozračju

Astronom Burnham na zvezdarji Flagstaff v Arizoni (ZDA) je lani odkril repatico, ki jo bomo videli proti koncu meseca. Poročajo, da je bila sredi marca ta repatica 75 milijonov kilometrov daleč od Sonca in se bliža Zemlji. Najbližje našemu planetu (okoli 30 milijonov kilometrov) bo 27. aprila. Takrat jo bomo lahko videli v prostim očesom v ozvezdju Čelja, nedelež od Severnice.

Poročajo, da lahko vidimo repatico Burnham že zdaj v jutranjih urah, vendar jo bo mogoče bolje opazovati, ko bo prispela med severna ozvezdja. Takrat bo vidna vsi noč.

Dva tedna bo potovala mimo ozvezdij v bližini severnega nebesnega tečaja, zadnjega aprila bo letela med štirimi zvezdami, ki sestavljajo pravokotnik Malega voza. Takrat jo bo

mo lahko videli s prostim očesom, čeprav znaša njena zvezdna velikost približno tri. Ker bo repatica skoraj ves čas enako svetla, razen tega pa bo 25. aprila mlaj, jo bo prav tiste dni mogoče opazovati.

Iz srednjeveških znanilk nesreče, — takrat so si namreč razlagali ta zanimivi nebesni pojav praznoverski ljudje kot napoved nesreče — so se repatice spremenile v nebesna te-

lesa, ki potujejo po vesoljskih poteh, ki so natančno začrtane in za naš planet ne pomenijo posebne nevarnosti. Res je, da ima komet včasih nad sto milj km dolg rep, ki lahko oplazi Zemljo, vendar na našem planetu ni tako redke snovi, kot so plini v tem repu: ves rep, ki je dolg milijone kilometrov, bi lahko spravili v škatlico žveplenk, če bi ga prostorninsko skrčili do gostote vode. Rep je tak, kakor ga je označil zvezdoslovec Voroncov—Veljaminev — vidni nič.

Znano je, da je Zemlja že večkrat potovala skozi rep kometov, pa se ni še nikoli nič zgodilo. Rep je torej le lep pojav na nebu, glava komet pa je kot materialno telo že treba upoštevati. Sestavlja jo gmeta kamenja in vesoljskega prahu in je lahko precej velika. Če bi trčila repatica ob naš planet, bi sicer ne bilo posebne nevarnosti, vendar bi vsaj videli to trčenje.

DROBNE ZANIMIVOSTI

OPOZORILO TURISTOM

Nemški turistični biro (DER) opozarja s posebnim letakom turiste, ki potujejo v Saudsko Arabijo, naj ne nosijo s seboj alkoholnih pijač, ker bo po nekem razpisu saudsko-arabskega ministra financ potniku, ki preide mejo, a pri njem najdjo alkohol, »v soglasnosti z besedo koranice odsekana ena roka in ena noga. Potnikom, ki bodo zagrešili ta greh pri prehodu meje z avtomobilom, bo odvzet tudi avtomobil — čeprav to, vsekakor, ni zapisano v koranu...

KAKOR KOMU

Ameriški časnik »New York« prinaša oglas Združenja vinskih trgovcev: »So besede, ki izzivajo žalost, so take, ki izzivajo jok, toda ena beseda izziva smeh, radost, ljubezen in blaženost. To je beseda »vino«.

Casopis dodaja, da ima vendarle morda pri tistih, ki so dali ta oglas, beseda vino tudi tisti drugi, žalostni pomen, ker ležijo v kleteh ameriških vinarov velike zaloge neprodane vina.

UTRUJENOST IN ODMOR

Londonski tednik »Sunday Times« prinaša naslednjo beležko iz ladje delnice Clydeside pri Glasgowu: »Inženirji in delavci ladjedelnice zahtevajo, da se jim v petek delovni čas skrajša za dve uri, ker jih polni delovni čas tega dne tako utruja, da ne morejo dovolj uživati v odmoru, ki jih čaka v soboto in nedeljo.«

SONCE GREJE HOTEL

V Perpignanu, v Franciji, je predan svojemu namenu prvi hotel s napravo za greje s pomočjo sončnih žarkov. Naprava se sestoji iz 25 ograd, postavljenih na strehi zgradbe, obrnjenih v smeri juga, ki zbirajo sončno energijo po načelu sončne peči na Mont Louisu.

SODOBNA ROMANTIKA

Pred časom je najel poročni inštitut v Toulonu, v Franciji, gozd v bližini mesta. Inštitut je to zemljišče ogradel in pustil dva vhoda. Pred vhoda so postavili tabli z napisom: »Gozd za ljubavne parec. Poročni kandidati se na romantičnem sprehodu po gozdu — po sodbi inštituta — bolj zblížajo, kot če bi sedeli v kakšnem lokalu. Vsi pari se že prej spoznajo s pomočjo inštituta.

Končani načrti za naš prvi helikopter

Konstruktorski oddelk Inštituta Letalske zveze Slovenije »Branko Ivanuš« v Ljubljani je končal izdelovanje načrtov za prvi domači helikopter, ki ga bodo izdelali in preizkusili še letos. Helikopter je do bil naziv »Leteča ploščica«.

Po izjavi konstruktorjev Marjana Flanovca, Dušana Vodopivca in inženirja Vitala Kovačiča bo naš prvi helikopter zelo ekonomičen, služil pa bo v gospodarske namene. Ko bo konstrukcija popolnoma izdelana, bodo takoj izdelali nekaj helikopterjev istega tipa.

ŠOLA V GOZDU

V Alžiru, na osvobojenem območju, poveljstvo in pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja skrbijo za otroke borcev in beguncev. V planinah Medžerda, med po zlu znano Morisovo utrjeno linijo in tuniško mejo, na nadmorski višini 800 do 1000 metrov, deluje šola, v kateri se mali Alžirci učijo branja in pisanja. Ta šola se seli, ko alžirske uporniške enote menjajo položaje. Učitelji v šoli so oficirji in vojaki alžirske osvobodilne armade, ki so bili prej — v civilu — učitelji.

Omenjena šola je poleg velikih šotorov — bivakov, v katerih prebivajo v veliki večini žene, katerih možje, bratje ali očetje so v borbi ali pa so padli. Ker je zelo mnogo otrok brez staršev, so jih žene posvojile. Mnoge žene so posvojile poleg svojih treh-štirih otrok še po šest ali sedem otrok, vojnih sirot. Za te otroke prejemajo pomoč od alžirske vlade.

Zivljenje žena v šotorih-bivakih ni lahko. Pogosto pogrešajo vse, kakor vojaki v borbi. Med borbo in med pre-

mirji perejo, krpajo in likajo uniforme borcev. Kuhajo tudi za otroke in sploh skrbijo za njih. V teh naseljih je življenje organizirano kot sploh v naseljih. V njih so tudi polj-

ske bolnišnice, v katerih se zdravijo in okrevajo ranjeni in bolni borci, a tudi žene in otroci. V primeru lepega vremena in zatišja je na dnevnem redu — oddih.

Naša slika prikazuje najmlajše učence v začetnih razredih, ki so najštevilnejši. Kot vidimo, sedijo na zemlji na podnožju hrička, v katerega so stopničasto, kakor v amfiteatru, izkopani sedeži, da bi lahko bolje videli šolsko tablo. Ker se otroci, sedeč na zemlji, pogosto utrudijo, so učitelji prisiljeni, da od časa do časa prekinejo učne ure. Abecedo se učijo na ta način, da izgovarjajo na glas črke, napisane na tabli. Med temi otroci je največje število onih, katerih starši so padli na fronti ali pa so umrli v francoskih taboriščih.

MORILEC BREZ KRIVICE

Edinstven primer v analih pravosodja

Sodišče v Sirakuzi, na Siciliji, se je ukvarjalo pred nedavnim s primerom, ki ga ne zasledimo vsak dan v analih pravosodja. Pred več kot leto dnevi, 7. decembra 1958, se je mladi Salvatore Giaratano iz mesteca Floridia peljal z motociklom po glavni ulici. Nenadoma je skočil predenj otrok. Voznik je potegnil zavoro, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Ker ga je prvo kolo udarilo, je 13-letni Carmelo Mangiafico zadel z glavo ob pločnik. Po treh dneh je umrl v bolnišnici.

Ves kraj je obžaloval malčka, najbolj pa morda njegov nonamerni ubijalec. Najbolj neutolačljiv pa je bil otrokov oče Pasquale. Ni več odhajal na posestvo, ni se bril in govoril je: »Nisem več živ. Umril je moj Carmelo, umrl sem tudi jaz.«

Bil je ogorčen, ko je zvedel, da je Giaratano izpuščen, da se brani na svobodi. Od tega dne je začel napadati zakone in sodišče. Polagoma je v njem dozorela misel o maščevanju. Sklenil je ubiti Giaratana, vendar ne sam, temveč preko najetega ubijalca. Brž je našel primernega človeka, Salvatore Solarino je že bil nekajkrat v zaporu. Nekega dne mu je sporočil svoj plan. Če ubije Giaratana, bo dobil 200.000 lir. Po kratkem barantanju je Solarino pristal. Dogovorila sta se, da bo 5. februarja 1959 izvalil Giaratana iz naselja in ga ubil. Mangiafico bo na tem mestu pripravil drva in posodo bencina, da bi morilec takoj lahko sežgal truplo. Kot dokaz, da je izpolnil obveznost, bo zbral pepel in ga predal Mangiaficu.

Istega dne je Solarino odšel k svoji žrtvi in ji zaupal, kakšno obveznost je sprejel nase. Niti trenutek ni pomisljal na to, da bi ubil Giaratana, svojega prijatelja iz mladosti, vendar mu je bilo do tega, da dobi denar. Nagovoril je mladeniča, ki se je tiste dni tudi poročil, naj odide iz Floridije in naj se nekaj mesecev ne pojavi v njej.

Sedaj je vse bilo lahko. Solarino je odšel na označeno mesto in našel tam drva in bencin. Naložil je ogenj, vrgel nanj svoj stari zimski plašč in čakal, da zgori. Nato je zbral pepel in ga v platneni vrečici odnesel Mangiaficu. Ta mu je takoj

izplačal dogovorjeno vsoto, pepel pa stresel v pomije, govoreč: »Carmelo, maščevan sile.

Lahko si zamislimo, kako je bil zaprepaščen, ko je po treh mesecih na ulici srečal »ubitega« Giaratana. Dojel je, da je nasledel goljufu, vendar — kaj naj stori? Tožiti Solarina nikakor ni mogel.

In vendar je stvar prišla do ušes policije, ki je zaprla oba: Solarina in Mangiaffica. Te dni je sodišče v Sirakuzi izreklo obsodbo: ubijalca Solarina je obsodilo zaradi prevare na dve leti in osem mesecev zapora, nesrečnega Mangiaffica, kateremu je

upoštevajo olajševalne okoliščine bil za izgubljenim otrokom, pa same na osem mesecev.

»Pozabljen« otrok v bolnišnici

Že nekaj mesecev sedi šestletni otrok zdrav v kraljevski bolnišnici in čaka, da nekdo poskrbi zanj

Neke noči, pred skoraj šestnajstimi meseci, so prinesli v kraljevsko bolnico malega Duška Majstorovića. Deček je tedaj imel pet let. Njegovo

zdravljenje je bilo dolgo in počasno. Minilo je leto, preden je postalo njegovo zdravje zadovoljivo.

Malček v bolnišnici ni bil sam.

Po oddelkih je ležalo mnogo njegovih vrstnikov. Vendar, vrstniki so prihajali in odhajali, samo mali Duško je ostal v bolnišnici. Ničče od njegovih ga ni obiskal. Imel pa je očeta in mater. Res je, da sta bila razvezana. Vendar je Duško v enaki meri ljubil in žaloval za obema tudi poleg nege in skrbi bolničarke in zdravniškega osebja. Zlasti ga je mučilo to, ker ga ni obiskala mati.

Toda, komaj so Duška pripeljali v bolnišnico, je zbolela tudi njegova mati Ljubica. Kot težkega pljučnega bolnika so jo odnesli v dispanzer. Njeno zdravljenje je trajalo šest mesecev. Nekega dne so jo odpustili kot ozdravljeno. Nekajkrat se je javila na kontrolo. Narkar je prenehala prihajati. Od novembra lani se je izgubila za Ljubico sleherni sled. Podoba je bila, da je svojega bolnega sina povsem pozabila.

Splošna bolnišnica v Kraljevu je morala najti neki izhod. Poslala je dopis okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje s prošnjo, naj se poišče Duškova mati in privede v bolnišnico. Zavod je poizvedoval za Ljubico, vendar brez uspeha. Bolnišnica se je tedaj obrnila na malčkovega očeta. Bil je kratek in jasen: otroka ne bo vzel, ker je po razsodbi o razvezi zakona dodeljen v vzdrževanje materi. In odšel je.

Tako zapuščen od staršev, sedi že trikrat, če ne še več, ozdraveli otrok Duško v bolnišnici že skoraj štiri mesece. Minevajo dnevi, stroški naraščajo. Samo en dan v bolnišnici stane 1.300 dinarjev. Kdo bo te stroške plačal? In kaj bo napoved z Duškom. Ali bo ubogi otrok spričo brezbrzičnosti staršev prisiljen, da še nove mesece preživi v pusti bolniški sobi. Ali ga bo kdo vzel? To so vprašanja, ki jih postavlja beograjsko časopisje, ko poroča o gorjem primeru.

Štirinajst minut drame v Parizu

DVAKRAT PREMAGANA SMRT

Dekletce Anne-Marie je v četrte ure dvakrat umrla in dvakrat oživel

Casnikiporočajo, da je Anne-Marie pametno deklece. Je najboljša učenka v svojem razredu v malem mestu Garche, v bližini Pariza. Hitro doume snov in ne manjka ji pobude.

BREZUPNA DIRKA

Pred časom je bilo ugotovljeno, da ima Anne-Marie trakujo. Običajne metode zdravljenja niso rodile uspeha. Zdravnik je predpisal energičnoo zdravilo, neki antimalarični preparat. Na steklenički piše: vzeti skupaj pet tablet — po eno vsakih 10 minut.

Dekletce je bilo dovolj počasnega zdravljenja. Tega dne zjutraj je, ko sta bili v hiši sami njena babica in njena mala sestra, vzela tablete, da bi pospešila zdravljenje. Použila je vseh 20 tablet — v manj kot 20 minutah.

Pol ure — nič. Narkar: nenadoma krik.

— Ne vidim več. Osleplela sem!

Babica je po telefonu poklicala zdravnika, ki jo je v divji vožnji hotel čimprej prepeljati v bolnišnico. Niso pa minile tri minute, ko je deklece zdrknilo s sedeža. To je bil konec. Zdravnik je vedel, da je to konec. Vendar je nadaljeval z divjo vožnjo po ulicah in je deklece naposled na rokah prenesel v operacijsko dvorano.

DVE SMRTI

Toda, Anne-Marie je bila mrtva! Srce se je ustavilo. Dihanje je prenehalo. Vsi refleksi so izginili. Morda je to rešilo deklece. Nič več ni bilo mogoče izgubiti. Ekipa zdravnikov je podzvela vse — proti predpisom.

Ob 9,07 je zdravnik prinesel deklece v operacijsko dvorano. Ob 9,10 je bila enodušno ugotovljena smrt. Ob 9,15 so se začeli poskusi z mehanskim umetnim dihanjem. Istočasno so v sapnik vstavili neko sondo iz kaučuka, skozi katero so deklece vbrizgavali kisik. Ob 9,15 — ker tu je cela ekipa, vsa dela tečejo vzporedno in z neupoštevanjem vseh znakovjenih običajev (dela se brez rokavic na

rokah, brez akseptičnih sredstev, ker za to ni časa) — prsni koš je že odprt, v veno na nogi pa se vbrizgava neki glukozni serum.

To je odlični trenutek. Operaterji začnejo masirati srce, ki že davno stoji. Ker, otrok je mrt. Ni nobenega dvoma.

9,15, kazalci na uri hitijo, 9,16 nič, 9,17 nič. Ob 9,18 se srce giblje! To so antični, krčeviti gibi. Ob 9,19 postaja ritem normalen. Elektrokardiograf to jasno pokazuje. Dekletce je oživel! Toda prsni koš se narkar spontano zapre. Ponovno konoel! To je spet smrt.

Svevda je koš brž spet odprt. Se ena minuta masaže srca. Ob 9,21 srce ponovno začneja delovati — tokrat anarhično.

ZMAGA

Ob 9,22 elektrokardiograf kaže: zmaga! Srce je začelo mirno biti, normalno. Iz rane na prsnih je brizgnila rdeča kri: to je življenje!

Res, ob tem času zdravniki tega še ne vedo. Morda ne bo. Toda če tudi oživi — kdo ve, kaj bo z njo. Kri dolgo ni krožila po organizmu. Ni »zali-vala« centrov in nekateri izmed njih so nedvomno poškodovani. Prav gotovo pa ne bo nikoli spregovorila! To operater misli in ne govori o tem...

Čakanje. Ob 10,15 je prsni koš zaprt, transfuzije krvi si sledi druga za drugo. In tako dalje. Dvanajst darovalcev krvi se izmenja ob postelji. Sedaj se ve, da je to zmaga.

Danes se Anne-Marie spreha po hodnikih klinike. Rada bi tudi na zrak. Zdi se ji, da zdravljenje počasi napreduje. Sicer pa ona ne ve, kaj se je zgodilo. Dvakrat je bila mrtva.

Glavno je, da se danes spet igra. Rešila jo je brzina, požrtvovalnost, pobuda, iznajdljivost. To je bila borba z delčki sekunde. Njenega rodbinskega imena ni v časnikih. Tudi imen zdravnikov ne. »Reklama« je v Franciji prepovedana za vse zdravniške in ob vsaki priložnosti. In kdo ve, kateri izmed njih je v odlični desetinki sekunde storil edine pravilen sklep in edino mogoči, pravi gib.

V ZNAK PROTESTA PREBUDILI MINISTRA

La obupa, ker niso mogli spati zaradi oglušajočega hrupa motorjev reaktivnih letal, so prebivalci neke londonske četrti, ki je v bližini letališča, organizirali neobičajno demonstracijo. Okrog sto izmed njih je nekega jutra vstalo pred šesto uro in odšlo do hiše ministra civilnega letalstva Duncana Sandisa. Medtem ko so eni nosili transparente z napisi »Hočemo spat!«, »Prekinite nočne poletje!«, »Dol z reaktivnimi letalci itd., so drugi na ves glas vpili v lijkave in druge »instrumente« ter povzročali s tem peklenski hrup. Prenehali so šele takrat, ko se je na oknu pokazal zaspan ministrov obraz.

Na poziv zbrane množice je minister prišel pred hišo, kjer mu je eden izmed demonstrantov izročil aparat za merjenje jačine hrupa. »Poglejte, je rekel, kazalec se sploh ne premika. Razen čivkanja vrabcev ni slišati ničesar drugega. Kjer pa stanujemo mi, je hrup 10 milijonovkrat močnejši.«

Minister je obljubil, da bo storil vse, da jim olajša položaj, narkar so mu demonstranti rekli, da ga bodo, v kolikor bo ostalo po starem, spet obiskali.

NA SLIKI: minister za civilno letalstvo Duncan Sandis (v pidžami in domači halji) v razgovoru s predstavnikmi demonstrantov. Eden izmed njih drži aparat za merjenje jačine hrupa.

POZIV NA POMOČ

V zoološkem vrtu v Chesterju, v Veliki Britaniji imajo mladega medveda, ki ga morajo stalno reševati iz nevarnosti. Najprej ga je hotel pojesti lasni oče, veliki polarni medved. Pogosto pa tudi zdrkne s stene in kljče mater za pomoč.

POTREBA ZA JAJCI ZELV V KALIFORNIJI

Zadnje mesece so postala jajca zelv v Kaliforniji pravcata poslastica. Prebivalci te ameriške države jih jedo v raznih oblikah: kuhana, kot cvrtjce in kot omlete, poslužujejo pa se jih tudi pri pripravljajuju cocktailov.